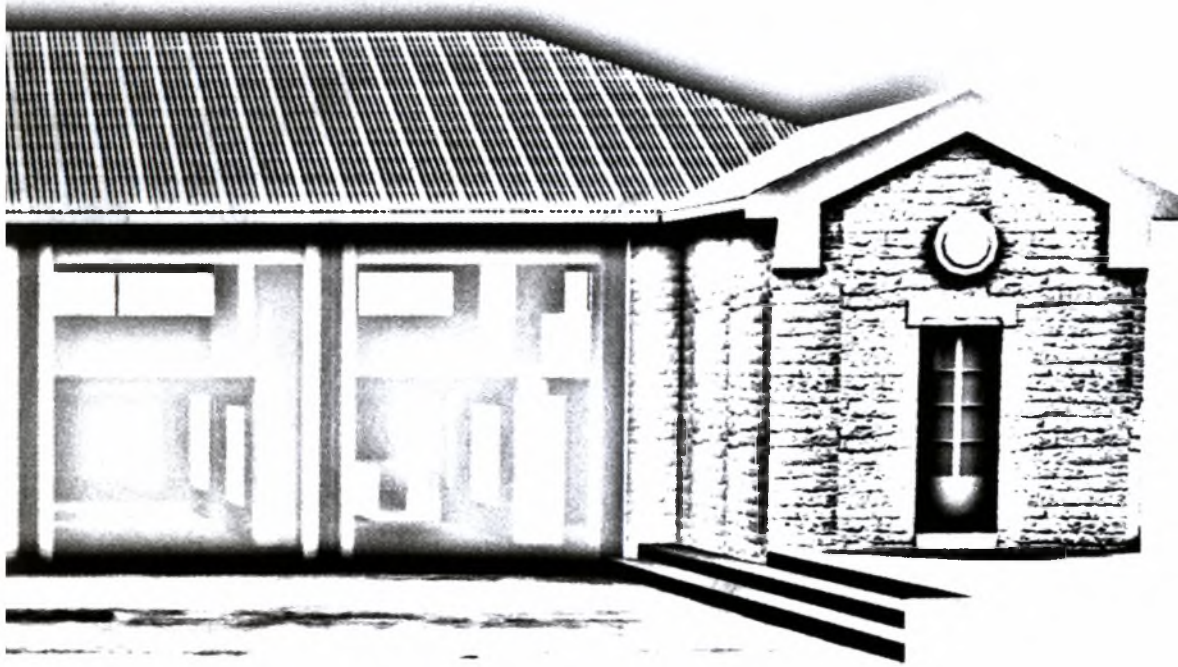

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:
ΜΙΚΡΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΤΑ ΠΑΛΑΙΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΦΑΓΕΙΑ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΠΤ - ΑΜ
2008
ΖΗΚ

ΔΙΔ: ΑΔΑΜΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΦΟΙΤ: ΖΗΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ - ΝΤΟΒΑΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ & ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΛΛΟΓΗ «ΓΚΡΙΖΑ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ»**

Αριθ. Εισ.: 6888/1

Ημερ. Εισ.: 06-02-2009

Δωρεά: Συγγραφέα

Ταξιθετικός Κωδικός: ΠΤ – ΑΜ

2008

ZHK

Περιεχόμενα

Μέρος Α

- Εισαγωγή σελ.2
- Τα Ιωάννινα σελ.2
- Η θέση των σφαγείων στην πόλη σελ.4
- Το συγκρότημα των παλαιών σφαγείων σελ.5
- Κατασκευαστική Αντιμετώπιση σελ.7
- Σχέδια αποτύπωσης σελ.9

Μέρος Β

- Πρόταση σελ.15
- Κτιριολογικό Πρόγραμμα σελ.17
- Σχεδιαστικές αρχές της πρότασης σελ.18
- Κεντρικό κτίριο μουσείου σελ.21
- Σχέδια Κεντρικού κτιρίου σελ.23
- Κατασκευαστικά στοιχεία αποκατάστασης σελ.32
- Πολυλειτουργικός χώρος – Καφέ Bar σελ.33
- Σχέδια Πολυλειτουργικού χώρου - Καφέ σελ.34
- Επίλογος σελ.41
- Πηγές σελ.42

Εισαγωγή

εικ1/ Η πόλη των Ιωαννίνων (από Google earth)

εικ2/ Αρχές του 20ου αιώνα έξω από το κάστρο (από www.ioanninablogs.gr)

Η παρούσα διπλωματική εργασία ασχολείται με την επανάχρηση του συγκροτήματος των παλαιών σφαγείων της πόλη των Ιωαννίνων και μετατροπή σε λαογραφικό μουσείο που έχει σαν στόχο να στεγάσει μεγάλο μέρος της πολύχρονης παράδοσης της πόλης.

Τα Ιωάννινα

Κτισμένη στις όχθες της λίμνης Παμβώτιδας (εικ1), η πόλη των Ιωαννίνων, και πρωτεύουσα της Ηπείρου, είναι μια γραφική πόλη, που συμπλέει με τον πολιτισμό και συνδυάζει μια μακραίωνη ιστορία αλλά και μια κοινωνική, πολιτιστική και οικονομική δραστηριότητα και άνθηση.

Όχι τυχαία, φέρει την προσωνυμία «Πόλη των Γραμμάτων και των Τεχνών», αφού ανέδειξε μεγάλες μορφές και στα γράμματα και στις τέχνες, με πανελλήνια, και όχι μόνο, εμβέλεια. Η συμβολή τους, δε, στην αναγέννηση της χώρας μας ήταν τεράστια. Διεύρυναν τους πνευματικούς και πολιτιστικούς ορίζοντες, επέδρασαν καταλυτικά στη διαμόρφωση ιδεών και τάσεων και συντέλεσαν στην ανάπτυξη και εδραίωση του ελληνικού αλλά και πολλές φορές του ευρωπαϊκού πολιτισμού. Τα παραδοσιακά κτίσματα, τα μουσεία, το Κάστρο, το υπαίθριο θέατρο Φρόντζου, μέσα στο αισθητικό δάσος της πόλης και ένας μεγάλος αριθμός σημείων της πόλης, με έντονη ιστορική και πολιτιστική αξία αποτελούν εξαιρετα δείγματα της ηπειρωτικής αρχιτεκτονικής.

Τα παλαιά σφαγεία της πόλης των Ιωαννίνων κτίστηκαν κάπου στα 1920 με 1928 και βρίσκονται δίπλα στη λίμνη Παμβώτιδα, στην περιοχή Ταμπάκικα(εικ4). Είναι έναντι του σημερινού πάρκου " Ταμπάκικα " και ανάμεσα από τη λεωφόρο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου και τη παραλίμνια οδό Ακτή Μιαούλη.

Η περιοχή Ταμπάκικα βρίσκεται έξω από το νότιο τμήμα του κάστρου των Ιωαννίνων (εικ2) και έχει πάρει το όνομα της από τα βυρσοδεψία που φιλοξενούσε μέχρι τα μέσα του μεσοπολέμου. Γενικά ήταν μια καθαρά εργατική περιοχή και πολύ βρώμικη λόγω των δραστηριοτήτων της.

εικο3/ Περιοχή "Ταμπάκικα" (από Google earth)

εικ4/ Τα Ταμπάκικα (1930) (Από το φωτογραφικό αρχείο του Απόστολου Βερτόδουλου)

Στις αρχές της δεκαετίας του 90 όπου σταματάει και η λειτουργία των σφαγείων, αλλάζει όλη η όψη της περιοχής, έχοντας προηγηθεί βέβαια η δημιουργία του πάρκου επί της παραλίμνιας ζώνης, με την επανάχρηση των περισσότερων παλαιών κτισμάτων σε χώρους ψυχαγωγίας και διασκέδασης. (εικ3)

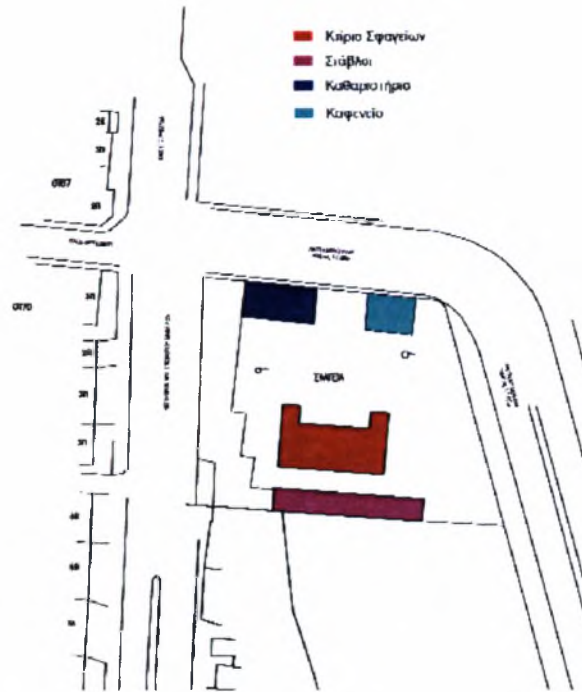
Η θέση των σφαγείων στην πόλη

Τα παλαιά σφαγεία βρίσκονται στο νότιο τμήμα της περιοχής και το οικόπεδο τους καταλαμβάνει χώρο 2.924.80 m². Δυτικά από αυτά και σε κοντινή σχετικά απόσταση βρίσκεται το πνευματικό κέντρο του δήμου και δίπλα σ' αυτό ο χώρος που θα ανεγερθεί το νέο δημαρχιακό μέγαρο. Λίγο πιο πάνω από το πνευματικό κέντρο βρίσκεται το φρούριο Λιθαρίτσια με το αρχαιολογικό μουσείο και κοντά σ' αυτό το δημαρχείο. Πάνω από το χώρο του καινούριου δημαρχείου είναι η πλατεία Πύρου και το κτίριο της Νομαρχίας. Σύμφωνα με τη δημοτική αρχή υπάρχει σχέδιο ενοποίησης της περιοχής με πεζογέφυρες που θα ξεκινάνε από την πλατεία Πύρου, ενώνοντας την πλατεία με το καινούριο δημαρχείο, το πνευματικό κέντρο, το φρούριο και τέλος κατάληξη θα έχει στην παραλίμνια περιοχή των Ταμπάκικων. Αυτός είναι και ένας από τους σοβαρότερους λόγους για τους οποίους προτείνουμε την επανάχρηση και αξιοποίηση του συγκεκριμένου διατηρητέου βιομηχανικού κτιρίου. (εικ5)

εικ5/ Πρόταση σύνδεσης τοποσήμων

Το συγκρότημα των παλαιών σφαγείων

εικ6/ Τοπογραφικό διάγραμμα Παλαιών σφαγείων

Τα παλαιά σφαγεία αποτελούνταν από το κύριο κτίριο των σφαγείων, το οποίο έχει κριθεί διατηρητέο και είναι σε κάτοψη μορφής Π και απασχολούσε γύρω στα 50 άτομα. Το μεγαλύτερο μέρος του κτιρίου καταλάμβανε ο χώρος της σφαγής των ζώων, υπήρχαν όμως και δύο μικρά δωμάτια, τα οποία φιλοξενούσαν το μεν πρώτο το γραφείο του κτηνιάτρου και το δεύτερο του υπάλληλου του δήμου που προϊΐσταντο στο χώρο. Με τα χρόνια υπήρξαν κάποιες πρόχειρες προσθήκες για επέκταση του χώρου, οι οποίες δεν υπάρχουν σήμερα πλην μίας που βρίσκεται στην πρόσοψη του κτιρίου και έχει αλλάξει την κάτοψη του κτιρίου από Π σε ορθογώνιο παραλληλόγραμμο.

Πίσω από το κεντρικό κτίριο βρίσκονται οι στάβλοι, ένα επίμηκες ορθογώνιο παραλληλόγραμμο κτίριο χαμηλού ύψους.

Ακριβώς μπροστά από το κεντρικό κτίριο υπάρχουν άλλα δύο κτίσματα, αριστερά και δεξιά του. Το αριστερό κτίριο ήταν το καθαριστήριο όπου γινόταν το πλύσιμο των δερμάτων των ζώων, ένα απλό λίθινο ορθογώνιο κτίσμα με μια δύριχτη στέγη επικάλυψης ελενίτ. Το δεξιό κτίριο, μεταγενέστερη κατασκευή από τσιμεντόλιθους είχε τη χρήση του καφενείου – κυλικείου. (εικ6)

Στη δική μας πρόταση για επανάχρηση του χώρου διατηρούμε πέρα του κεντρικού διατηρητέου κτιρίου, μόνο τους στάβλους σαν μορφή κτιρίου εναντιθέση με τα άλλα δύο κτίρια τα οποία δεν έχουν συγκεκριμένο ενδιαφέρον πέραν της θέσης τους στο οικόπεδο όπως θα παρουσιασθεί παρακάτω στην πρόταση μας.

εικ7/ Το κεντρικό κτίριο των σφαγείων

εικ9, 10/ Το καθαριστήριο (πάνω) και το καφενείο των εργατών (κάτω)

εικ8/ Οι στάβλοι

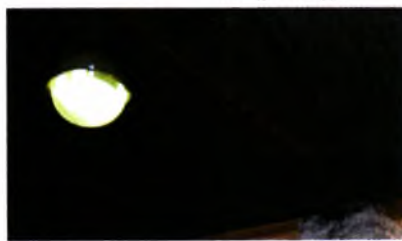
Κατασκευαστική Αντιμετώπιση

εικ11/ Λίθινος πεσσός

εικ12/Τοίχος πλήρωσης

εικ13,14/ Μεταλλική θύρα, στέγη με επικάλυψη ελενίτ

Φέρων οργανισμός : Το κεντρικό κτίριο των σφαγείων είναι κτισμένο από φέρουσα περιμετρική λιθοδομή. Τα δύο μπροστινά σκέλη του Π έχουν περιμετρική λιθοδομή ενώ το υπόλοιπο κομμάτι του κτιρίου αποτελείται από λίθινους πεσσούς στις γωνιές και ανά διαστήματα. Το όλο σύστημα δένεται με δοκάρια από οπλισμένο σκυρόδεμα και περιμετρικό ξύλινο σενάζ στο οποίο πατάει η στέγη.

Το κτίριο των στάβλων έχει λιθοδομή στις τρεις πλευρές, τις δύο πλαϊνές και την πίσω και δένεται περιμετρικά με μπετονένιο σενάζ . (εικ11)

Τοίχοι πλήρωσης: Η τοιχοπλήρωση του κεντρικού κτιρίου πέρα των δύο μπροστινών τμημάτων γίνεται μετσιμεντόλιθους. Εσωτερικά το κτίριο είναι σοβατισμένο με τριφτό σοβά. Απότσιμεντόλιθους αποτελείται και η μεταγενέστερη προσθήκη στην πρόσοψη του κτιρίου. Στους στάβλους η μπροστινή όψη αποτελείται από χαμηλούς πλίνθινους τοίχους ανά διαστήματα που τους χωρίζουν κάθετοι τοίχοι, δημιουργώντας έτσι ισομεγέθης χώρους. (εικ12)

Υλικά κατασκευής: Τα δάπεδα και των δύο κτιρίων είναι από σκυρόδεμα.

Η στέγη του κεντρικού κτιρίου αποτελείται από ένα σύστημα τριών δόριχτων ξύλινων στεγών με επικάλυψη ελενίτ. Η στέγη πατάει πάνω στο ξύλινο σενάζ. Στους στάβλους η στέγη είναι ξύλινη τετράριχτη με επικάλυψη κεραμίδι.

Τα κουφώματα και στα δύο τα κτίρια είναι απλά μεταλλικά από στρατζαριστές διατομές (θύρες και παράθυρα). Επιπλέον στους στάβλους υπάρχουν μεταλλικά πλαίσια πάνω από τα τοιχάκια στην κύρια όψη.

Μία τελευταία λεπτομέρεια είναι οι λίθινοι πεσσοί με επένδυση σκυροδέματος που βρίσκονται στη μέση του κεντρικού κτιρίου, οι οποίοι χωρίς να έχουν κάποια φέρουσα ιδιότητα στο κτίριο, είχαν λειτουργική αξία γιατί πάνω σε αυτούς στηριζόταν ένα σύστημα απότσιγκέλια. (εικ13,14)

εικ15/ Πίσω πλευρά κτιρίου σφαγείων, προς ανατολική μεριά

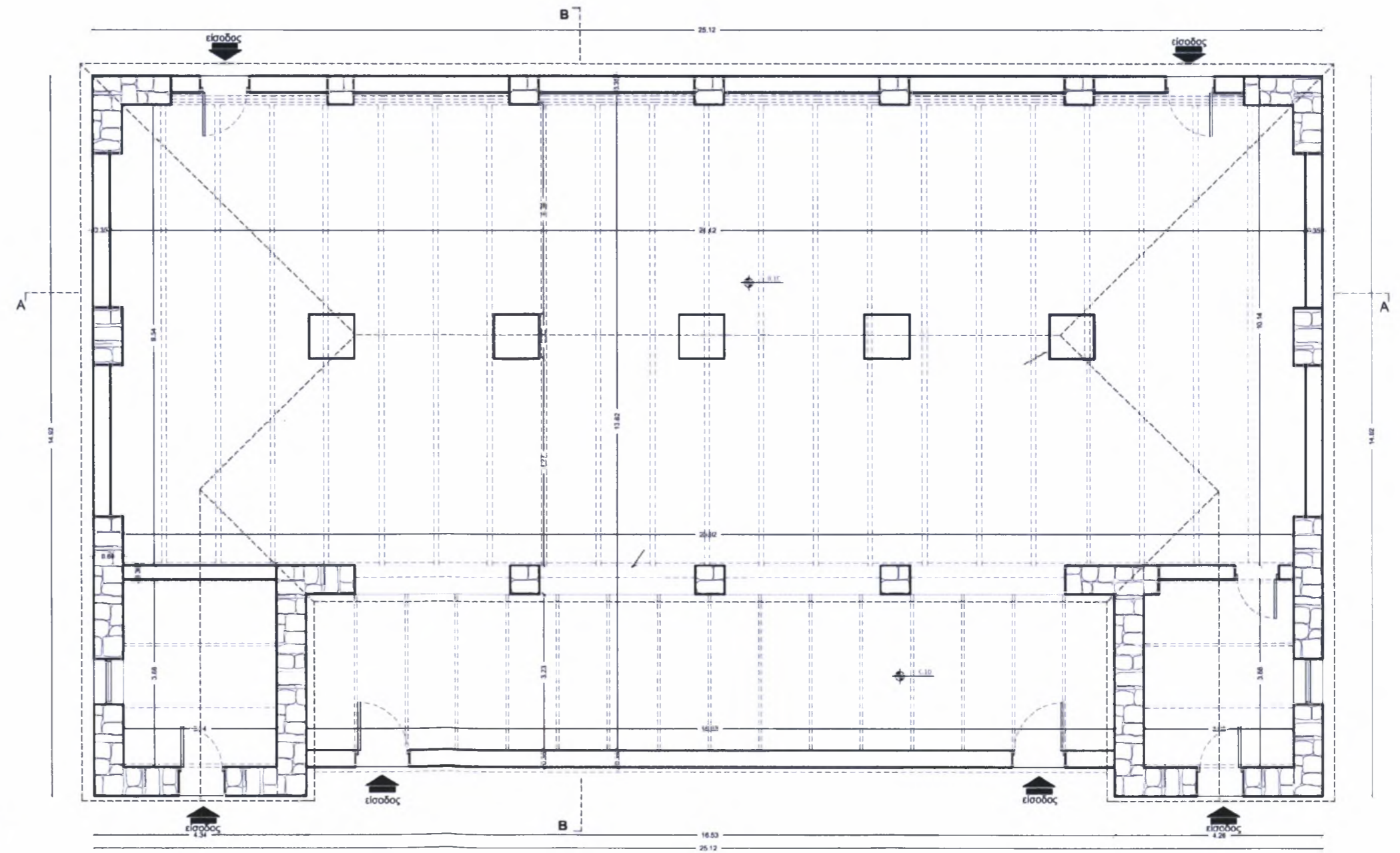
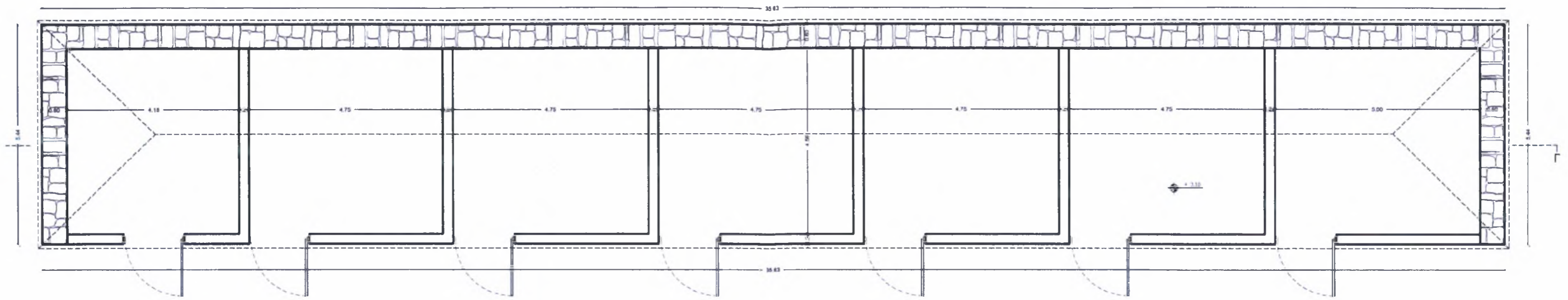
εικ16/ Πίσω πλευρά κτιρίου σφαγείων, προς δυτική μεριά

εικ17/Οι κεντρικοί πεσσοί στους οποίους στηρίζονται τα τσιγκέλια

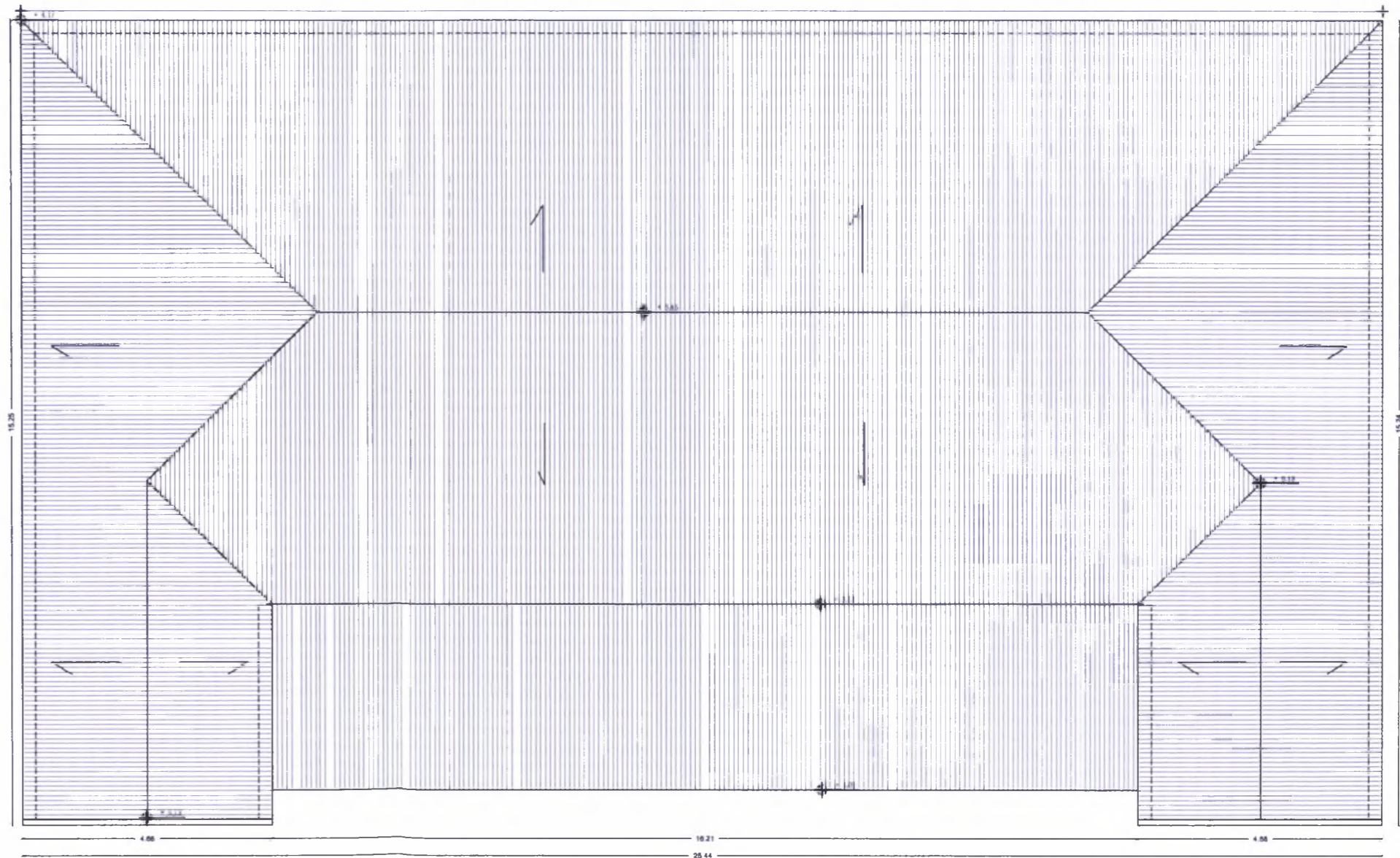
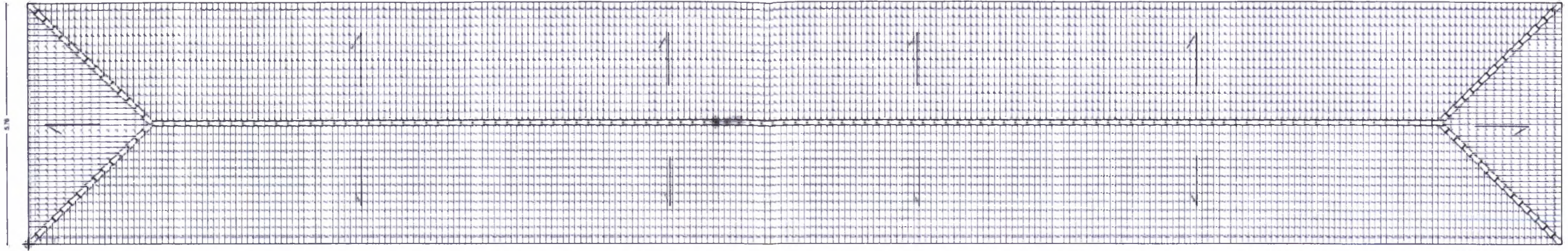

Σχέδια αποτυπώσεων

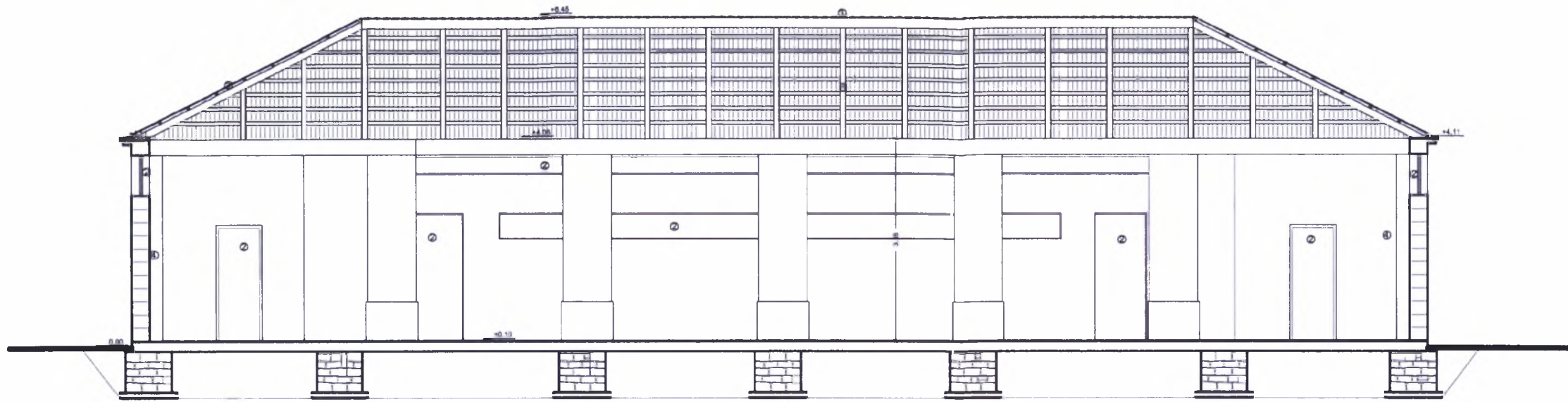
κάτοψη κεντρικού κτιρίου και στάβλων

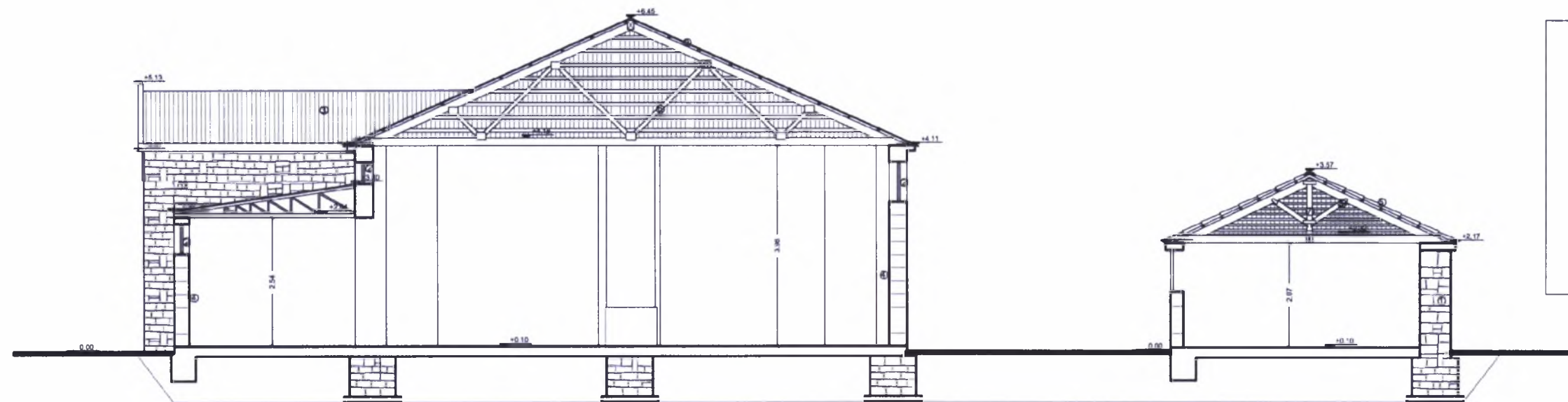

κάτοψη στεγών

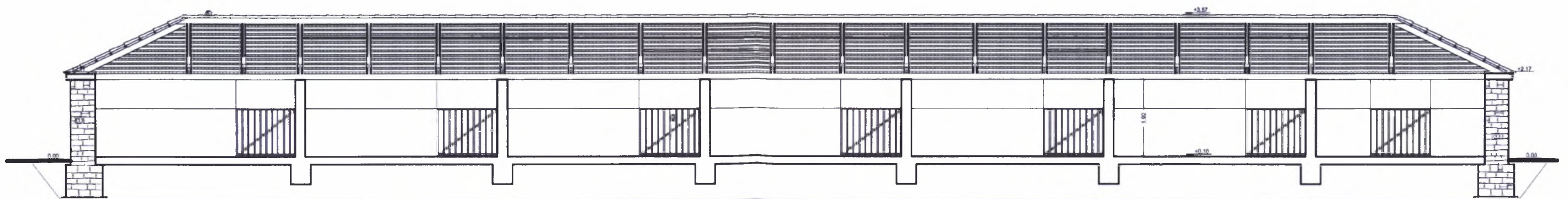

τομή Α-Α

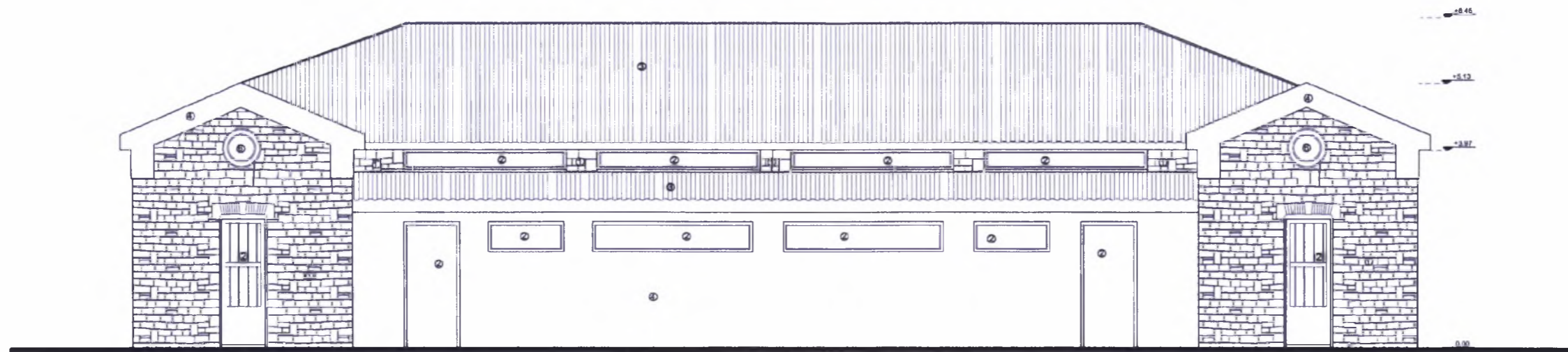

τομή Β-Β

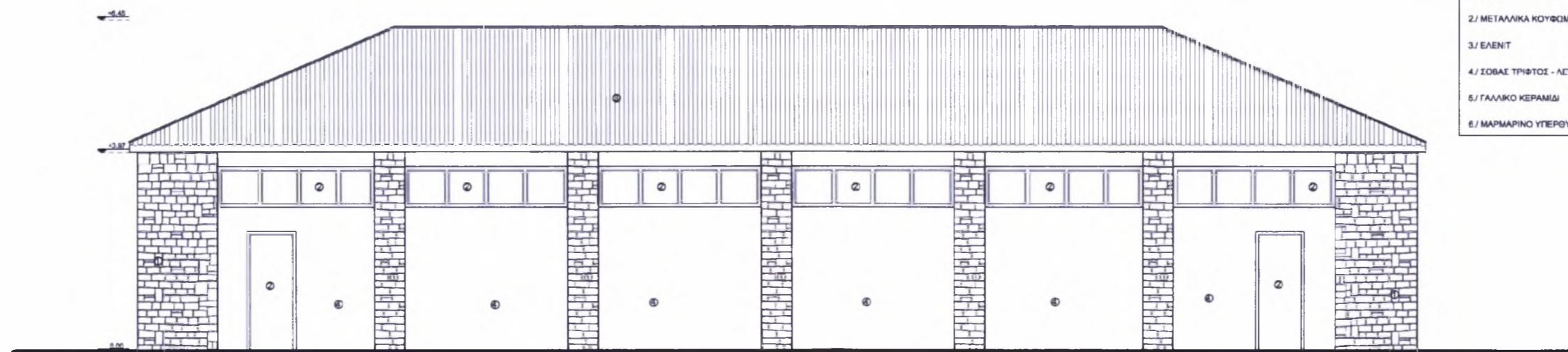
ΥΠΟΜΟΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ	
1.	ΠΕΤΡΙΝΟΣ ΤΟΙΚΟΣ
2.	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΟΥΦΟΜΑΤΑ
3.	ΕΛΕΝΙΤ
4.	ΣΟΒΑΣ ΤΡΙΦΤΟΣ - ΛΕΥΚΟΣ
5.	ΓΑΛΛΙΚΟ ΚΕΡΑΜΙΔΙ
6.	ΞΥΛΙΝΑ ΔΟΚΑΡΙΑ ΣΤΕΓΗΣ ΣΕ ΜΟΡΦΗ ΛΑΜΔΑ
7.	ΞΥΛΙΝΟ ΖΕΥΚΤΟ
8.	ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΛΑΠΑΤΣΑ
9.	ΜΕΤΑΛΛΙΚΗ ΚΑΓΚΕΛΟΠΟΡΤΑ

τομή Γ-Γ

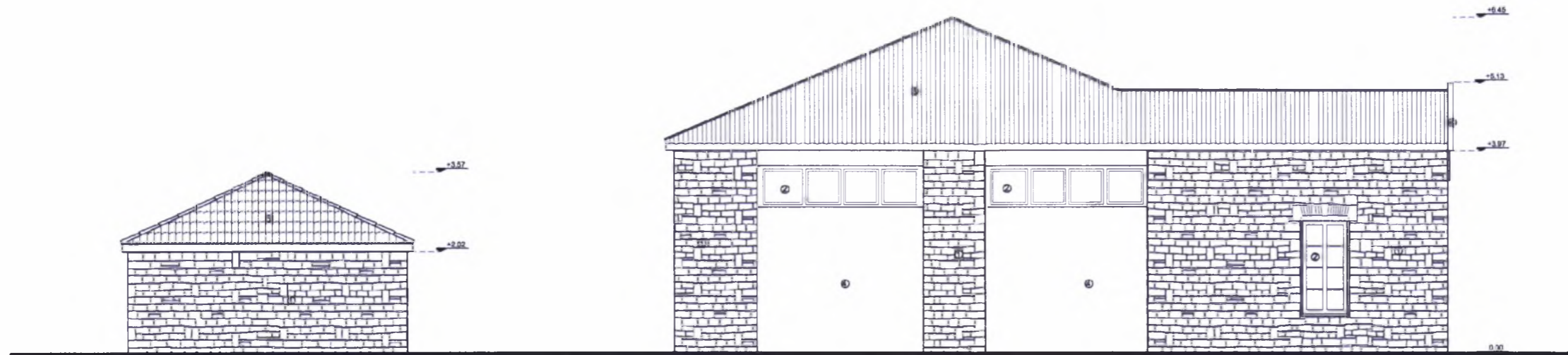
Βόρεια όψη κεντρικού κτιρίου

Νότια όψη κεντρικού κτιρίου

ΥΠΟΜΟΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ	
1/	ΠΕΤΡΙΝΟΣ ΤΟΙΧΟΣ
2/	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ
3/	ΕΛΕΝΙΤ
4/	ΙΣΘΑΣ ΤΡΙΦΤΟΣ - ΛΕΥΚΟΣ
5/	ΓΑΛΛΙΚΟ ΚΕΡΑΜΙΔ
6/	ΜΑΡΜΑΡΙΝΟ ΥΠΕΡΟΥΡΟ

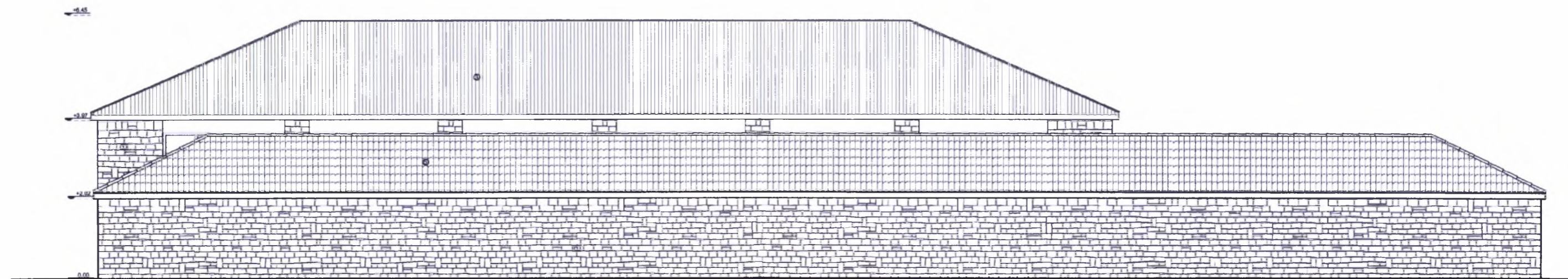

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΥΛΙΚΩΝ

- 1 / ΠΕΤΡΙΝΟΣ ΤΣΙΧΟΣ
- 2 / ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ
- 3 / ΕΛΕΝΙΤ
- 4 / ΣΟΒΑΣ ΤΡΙΦΤΟΣ - ΛΕΥΚΟΣ
- 5 / ΓΑΛΛΙΚΟ ΚΕΡΑΜΙΔ
- 6 / ΜΑΡΜΑΡΙΝΟ ΥΠΕΡΘΥΡΟ

Ανατολική όψη κεντρικού κτιρίου και στάβλων

Νότια όψη στάβλων

Πρόταση

εικ18/Το οικόπεδο των παλαιών σφαγείων
(από Google earth)

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω η περιοχή των Ταμπάκιων από εργατοβιοτεχνική ζώνη της πόλης των Ιωαννίνων, έχει εξελιχθεί σε μια περιοχή αναψυχής και διασκέδασης και όχι άδικα λόγω της θέσης της δίπλα στη λίμνη, έξω από το ιστορικό κάστρο και σε πολύ κοντινή απόσταση από το διοικητικό κέντρο της πόλης. Με την ανάπτυξη της περιοχής και ιδιαίτερα του πάρκου, αλλά και τας σχέδια ενοποίησης της με το κέντρο, η μόνη παραφωνία είναι το συγκρότημα των παλαιών σφαγείων που χρησιμοποιείται σήμερα ως αποθήκες του δήμου και του παρακείμενου σ' αυτά χώρου που σταθμεύουν οχήματα του δήμου. (εικ18)

Ο πιο εύκολος τρόπος για το δήμο στο να σβήσει αυτήν την παραφωνία θα ήταν το γκρέμισμα του συγκροτήματος των σφαγείων και την ανέγερση κάποιων άλλων εγκαταστάσεων σύμφωνα με τις νέες λειτουργίες θα αποφάσιζε το δημοτικό συμβούλιο. Το πρόβλημα στην περιοχή έγκειται στο ότι η παραλίμνια ζώνη της περιοχής των Ταμπάκιων είναι εκτός σχεδίου πόλεως και ως εκ τούτου είναι απαγορευτική η ανέγερση καινούριων κτιρίων. Για το λόγο αυτό ο δήμος με την εφορεία νεοτέρων μνημείων χαρακτήρισαν το κεντρικό κτίριο των σφαγείων διατηρητέο με σκοπό την αποκατάσταση του και την επανάχρηση του ως πολιτιστικό κτίριο του δήμου. Το μόνο σίγουρο είναι ότι ο χώρος δίπλα στα σφαγεία που σταθμεύουν τα αυτοκίνητα του δήμου θα γίνει χώρος στάθμευσης για το κοινό της πόλης που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες του νέου χώρου των σφαγείων αλλά και της ευρύτερης περιοχής.

Με αυτά τα δεδομένα θεωρήσαμε ότι ήταν μια πρόκληση για μας να ασχοληθούμε στα πλαίσια της διπλωματικής μας εργασίας με την επανένταξη ενός συγκροτήματος που κατά το παρελθόν η χρήση του ήταν τελείως διαφορετική με τις σημερινές ανάγκες της περιοχής η οποία συνεχώς αναπτύσσεται. Πρέπει να επισημάνουμε ότι στη συγκεκριμένη περίπτωση έχουμε να αντιμετωπίσουμε ένα συγκρότημα χωρίς ιδιαίτερη αρχιτεκτονική το οποίο τεχνιέντως χαρακτηρίστηκε διατηρητέο.

Η πρόταση μας για την δημιουργία ενός μικρού λαογραφικού μουσείου στο χώρο τον οποίο στεγάζονταν τα παλαιά δημοτικά σφαγεία αλλά και ενός χώρου στάσης και αναψυχής στο προαύλιο χώρο του συγκροτήματος είναι ένα συμπληρωματικό στοιχείο στην ευρύτερη περιοχή. Σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία η

πόλη των Ιωαννίνων έχει πλούσια λαογραφική παράδοση και τι πιο σωστό από την δημιουργία ενός χώρου έκθεσης της δίπλα στο σημαντικότερο στοιχείο της που είναι η λίμνη Παμβώτιδα. Επιπλέον είναι πολύ σημαντικό να μην σβήνονται οι μνήμες του παρελθόντος μιας περιοχής η οποία μεταλλάσσετε σε κάτι τελείως διαφορετικό και σ' αυτό παίζει σημαντικό ρόλο η ύπαρξη ενός χώρου λαϊκής παράδοσης με εκθέματα και φωτογραφίες της προγενέστερης μορφή της.

Πέρα της λαϊκής παράδοσης και της ιστορίας της περιοχής δεν πρέπει να ξεχνάμε την ευρύτερη περιοχή, μια παραλίμνια ζώνη με πλατάνια, ιδανική για περπάτημα και ρεμβασμό. Σε αυτό το σημείο είμαστε πολύ τυχεροί διότι μέσα στο συγκρότημα των σφαγείων υπάρχουν δύο μεγάλα πλατάνια γύρω από τα οποία σχεδιάσαμε το προαύλιο χώρο μας έτσι ώστε να δημιουργήσουμε ένα τόπο στάσης ο οποίος είναι αρκετά φυσικός και δένει αρμονικά με την περιοχή.

Κτιριολογικό Πρόγραμμα

Το διάστημα της παραμονής μας στα Γιάννενα για τη συλλογή πληροφοριών πάνω στο συγκρότημα των παλαιών σφαγείων, είχαμε κάποιες συναντήσεις με μέλη του δημοτικού συμβουλίου και της εφορείας νεωτέρων μνημείων συζητώντας για τις ανάγκες της πόλης για χώρους στέγασης λαϊκής παράδοσης και τους λειτουργικούς χώρους που απαιτούνται. Μελετώντας παράλληλα διάφορα λαογραφικά μουσεία, καταλήξαμε στο παρακάτω κτιριολογικό πρόγραμμα

- Κύριος χώρος έκθεσης
- Χώρος περιοδικών εκθέσεων
- Εργαστήριο συντήρησης εκθεμάτων
- Γραφείο υπευθύνου μουσείου
- Αίθουσα διαλέξεων
- Χώρος πώλησης αναμνηστικών
- Γραφείο φύλακα
- Αποθηκευτικοί χώροι
- Κυλικείο
- Χώροι υγιεινής

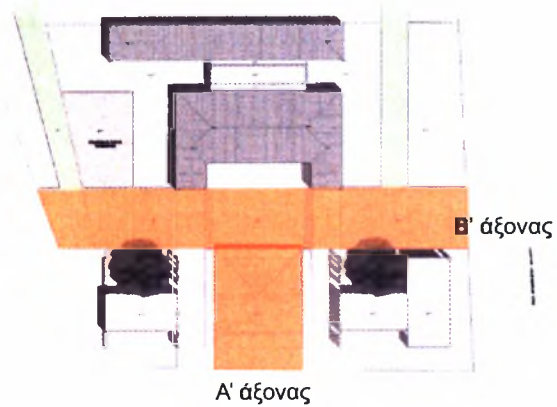
Έχοντας υπόψη μας τον τρόπο λειτουργίας του κάθε κτιρίου και τη θέση τους μέσα στο οικόπεδο, αποφασίσαμε ανάλογα το κτιριολογικό μας πρόγραμμα. Ξεκινήσαμε έχοντας ως προϋπόθεση ότι χρειαζόμαστε το κύριο χώρο του μουσείου στον οποίο θα βρίσκονται οι μόνιμες και περιοδικές μας εκθέσεις, ένα δευτερεύοντα χώρο πολυλειτουργικό ο οποίος θα παίζει συμπληρωματικό ρόλο για το μουσείο αλλά συγχρόνως θα μπορεί να λειτουργεί και ανεξάρτητα ως χώρος παρουσιάσεων και εκδηλώσεων πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Τέλος στο κομμάτι της στάσης και αναψυχής χρειαζόμαστε ένα μικρό καφέ – αναψυκτήριο το οποίο θα εξυπηρετεί παράλληλα και τους άλλους δύο χώρους.

Τον χώρο του μουσείου αποφασίσαμε να τον στεγάσουμε στο κεντρικό διατηρητέο κτίριο των σφαγείων με τις ανάλογες επεμβάσεις ενίσχυσης του κτιρίου, εξωτερικές και εσωτερικές διαρρυθμίσεις όπου επιβάλλονται καθώς επίσης και να το επεκτείνουμε ενώνοντας το με το κτίριο των στάβλων που βρίσκεται ακριβώς από πίσω και είχαν ούτος ή άλλος άμεση σχέση στην προηγούμενη χρήση τους. Τους στάβλους αποφασίσαμε να τους γκρεμίσουμε και πάνω στο ίχνος τους να τους ξαναχτίσουμε με την ίδια μορφή η οποία συμβαδίζει με τις ανάγκες της καινούριας χρήσης. Προφανής λόγος για την απόφαση αυτή είναι η έλλειψη αντοχής και ο μη χαρακτηρισμός τους σε διατηρητέο.

Τα δύο άλλα κτίρια απέναντι από το κεντρικό, το καθαριστήριο και το καφενείο των εργατών, χωρίς να έχουν κάποια αρχιτεκτονική αξία αποφασίσαμε να τα γκρεμίσουμε και στη θέση τους να ανεγερθούν οι άλλοι δύο χώροι του κτιριολογικού μας προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή εναντιθέσει με τους στάβλους κρατήσαμε μόνο τις θέσεις των κτιρίων και έχοντας υπόψη το ρόλο τους ως προς τη λειτουργία του συγκροτήματος σχεδιάσαμε δύο μικρής κλίμακας λιτά κτίρια από οπλισμένο σκυρόδεμα και γυαλί με σκοπό να μην αποσπάσουμε το βλέμμα του επισκέπτη από το κεντρικό διατηρητέο κτίριο αλλά ούτε να επηρεάσουμε την εικόνα της περιοχής με μια πολυπλοκότητα στο σχεδιασμό και στα υλικά.

Ο περιβάλλον χώρος σχεδιάστηκε με βάση τη θέση των κτιρίων στο οικόπεδο δημιουργώντας δύο κύριους άξονες κίνησης που διασταυρώνονται μεταξύ τους στην πλατεία μπροστά από το κεντρικό κτίριο. Ο πρώτος και σημαντικότερος άξονας είναι η είσοδος στο μουσείο, από τη μεριά του πάρκου Ταμπάκινα ο

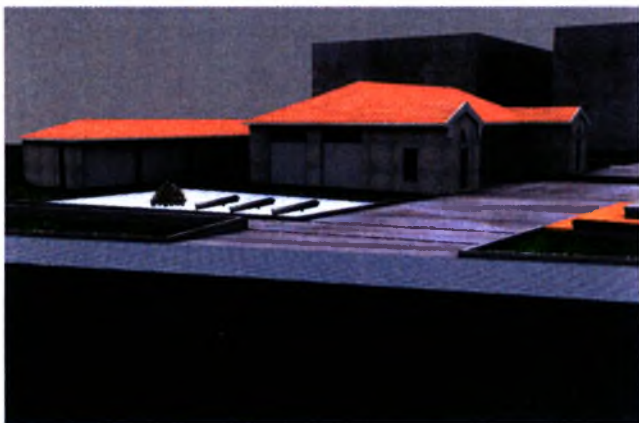

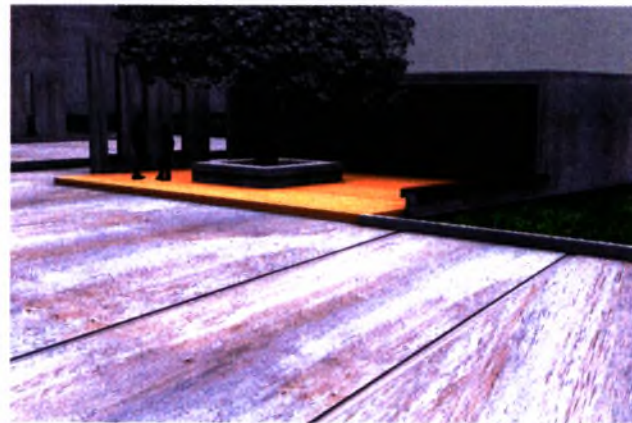
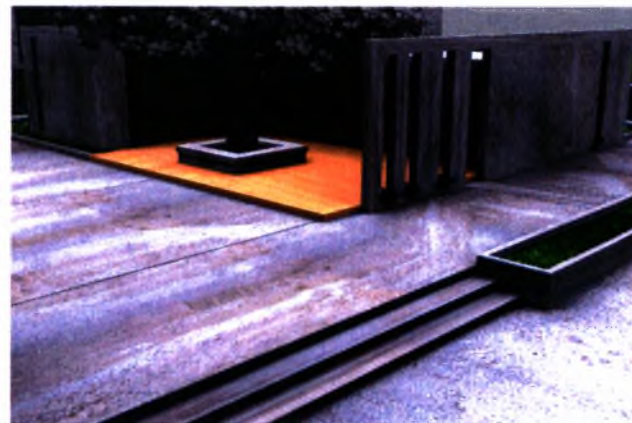
εικ19/ Κύριοι άξονες συγκροτήματος

οποίος οριοθετείται από τους δύο τοίχους των βοηθητικών κτιρίων που σχεδιάστηκαν με τη λογική της εισόδου και της καλύτερης οπτικής προς το κεντρικό κτίριο. Ο δεύτερος κάθετος άξονας ενώνει την ακτή Μιαούλη και τη λεωφόρο Αρχιεπισκόπου Μακαρίου διαμέσου του συγκροτήματος. Επιπλέον υπάρχουν και δύο δευτερεύοντες άξονες εκατέρωθεν του κεντρικού κτιρίου που οδηγούν ακριβώς από πίσω του που βρίσκεται το δημοτικό πάρκιν.(εικ19)

Όπως αναφερθήκαμε και πιο πάνω το συγκρότημα των παλαιών σφαγείων πέρα από χώρο παράδοσης θα παίζει και το ρόλο αναψυχής καθώς και εναλλακτικών δραστηριοτήτων στα οποία συμβάλει ο σχεδιασμός των βοηθητικών κτιρίων που πέρα της βοηθητικής τους χρήσης θα έχουν παράλληλα και την ανεξάρτητη τους λειτουργία. Σχεδιάσαμε την κεντρική πλατεία μπροστά από το διατηρητέο κτίριο βυθίζοντας την 50 εκατοστά για να γίνεται η απευθείας είσοδος σ' αυτό. Εκμεταλλευόμενοι τα δύο μεγάλα πλατάνια μέσα στο συγκρότημα σχεδιάσαμε τους προαύλιους χώρους των δύο νέων κτιρίων και για να σηματοδοτήσουμε την παράλληλη ανεξάρτητη χρήση τους σχεδιάσαμε διαφορετικό δάπεδο από ξύλινο ντεκ. Πρόσθετο στοιχείο σε αυτή τη σηματοδότηση είναι οι εκατέρωθεν τοίχοι στον κύριο κεντρικό άξονα με τα ανοίγματα να μετριάζουν την πλήρη οπτική απομόνωση αυτών των χώρων αλλά παράλληλα να δίνουν μια πρώτη οπτική αίσθηση στον επισκέπτη του κεντρικού κτιρίου.

εικ20,21/ Απόψεις του κεντρικού κτιρίου

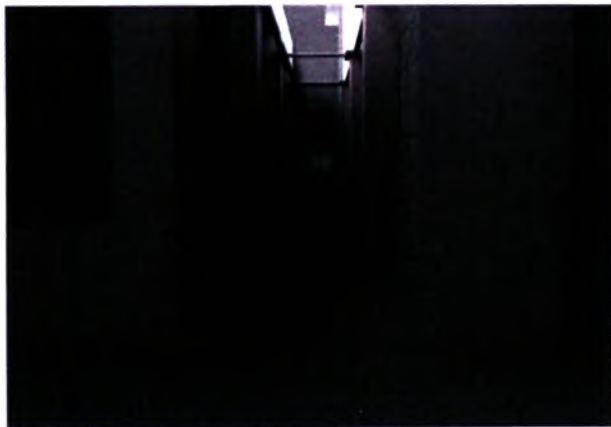

εικ22,23/ Απόψεις του πολυχώρου (πάνω) και του καφέ (κάτω)

Κεντρικό κτίριο μουσείου

εικ24,25/ Η ένωση του κτιρίου (απόψη εξωτερική και εσωτερική)

Με βάση το κτιριολογικό μας πρόγραμμα χρειαζόμασταν ένα ενιαίο χώρο για τις εκθέσεις που φιλοξενεί το μουσείο. Το κεντρικό διατηρητέο κτίριο των σφαγείων δεν είναι μεγάλο σε τετραγωνικά γι αυτό και αποφασίστηκε η ένωση του με το κτισμένο από την αρχή κτίριο των στάβλων που ούτως ή άλλως είχαν άμεση σχέση μεταξύ τους. Αλλά για να πάρουμε τα πράγματα από την αρχή ξεκινώντας με την πρόσοψη του διατηρητέου κτιρίου όπου αφαιρέσαμε την μεταγενέστερη προσθήκη και επαναφέραμε την αρχική μορφή του με το νεοκλασικό στυλ που υπήρχε. Όλη η όψη του σχεδιάστηκε γυάλινη για την άμεση επαφή του επισκέπτη με το εσωτερικό και τη δική μας ανάγκη να αντιστρέψουμε συγχρόνως το αντικείμενο της λειτουργίας ενός μουσείου να στεγάζει εκθέματα στο να είναι το ίδιο το κτίριο ένα έκθεμα. Προχωρώντας προς το εσωτερικό του κτιρίου και ως νοητή συνέχεια της γυάλινης πρόσοψης συναντάται η ένωση των δύο κτιρίων. Θέλοντας να δημιουργήσουμε εσωτερικά την αίσθηση του ενιαίου χώρου αλλά αντίθετα εξωτερικά να διατηρήσουμε την αίσθηση των δύο διαφορετικών όγκων, σχεδιάσαμε ελαφριές ενώσεις από μέταλλο και γυαλί που συναντιούνται πάνω σε τοίχο από οπλισμένο σκυρόδεμα που εσωτερικά δίνει την αίσθηση του κλειστού χώρου (εικ24,25). Η πορεία μετά την είσοδο στο μουσείο προς την ένωση και από εκεί στο κτίριο των στάβλων σηματοδοτείται από τις προθήκες των εκθεμάτων που είναι παράλληλες μεταξύ τους και εγκάρσιες στο κτίριο (όπως τα διαχωριστικά των στάβλων). Ένα επιπλέον στοιχείο είναι ότι στο χώρο της ένωσης η προθήκες έχουν επιπλέον λειτουργικό ρόλο που είναι αυτός της στατικής υποστήριξης του χώρου. Τέλος φτάνουμε στο κτίριο των στάβλων στον οποίο λαμβάνει μέρος η κύρια έκθεση των αντικειμένων του μουσείου.

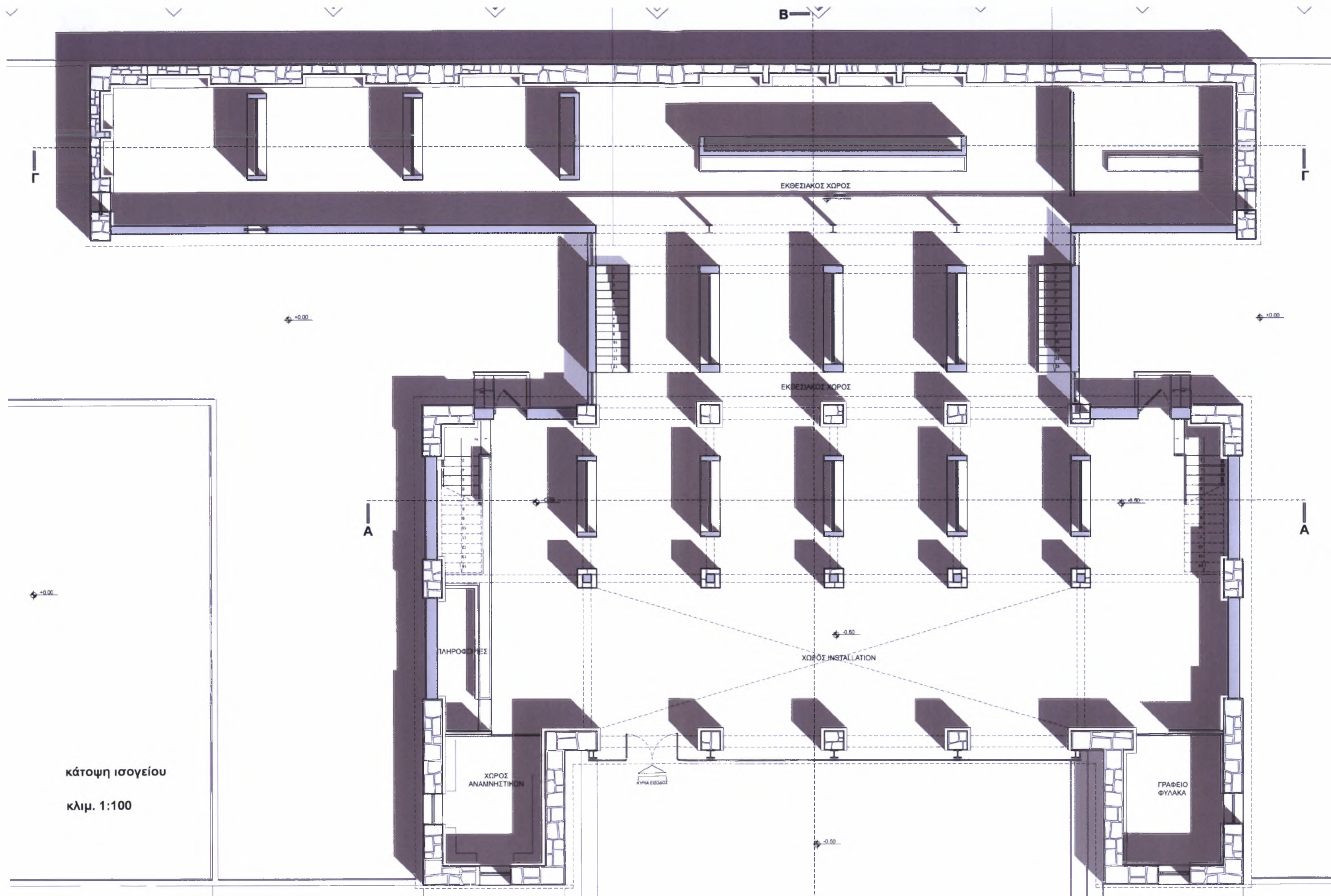
Έχοντας ως ανάγκη κάποιο χώρο για γραφεία αλλά και συντήρηση των εκθεμάτων, σχεδιάστηκε ένα μεταλλικό πατάρι μέσα στο διατηρητέο κτίριο το οποίο δέθηκε στους περιμετρικούς τοίχους και στις κεντρικές κολώνες που υπήρχαν μέσα στο κτίριο από πριν, οι οποίες επενδύθηκαν με πέτρα. Η ανάγκη του παταριού αλλά και η μη δυνατότητα παρέμβασης στο ύψος του κτιρίου μας οδήγησε στη βύθιση του κατά 50 εκατοστά.

εικ26-29/ Απόψεις εσωτερικού χώρου

κάτοψη ισογείου
κλιμ. 1:100

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΑΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

ΠΑΗΡΟΦΟΡΗΣ

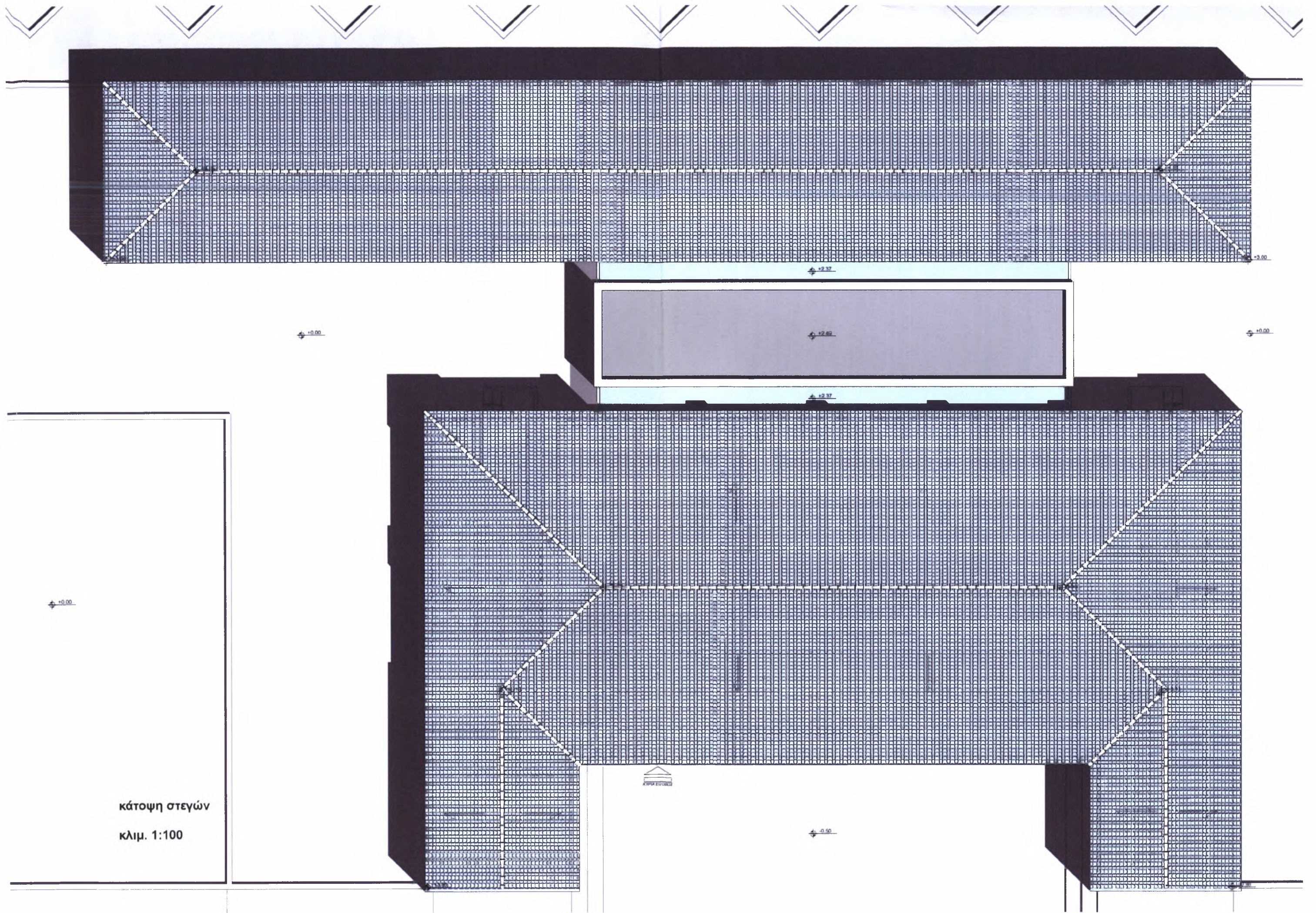
ΧΩΡΟΣ
ΑΝΑΜΝΗΣΤΙΧΟΝ

ΑΥΛΗ ΕΙΣΟΔΟΣ

ΧΩΡΟΣ INSTALLATION

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΦΥΛΑΚΑ

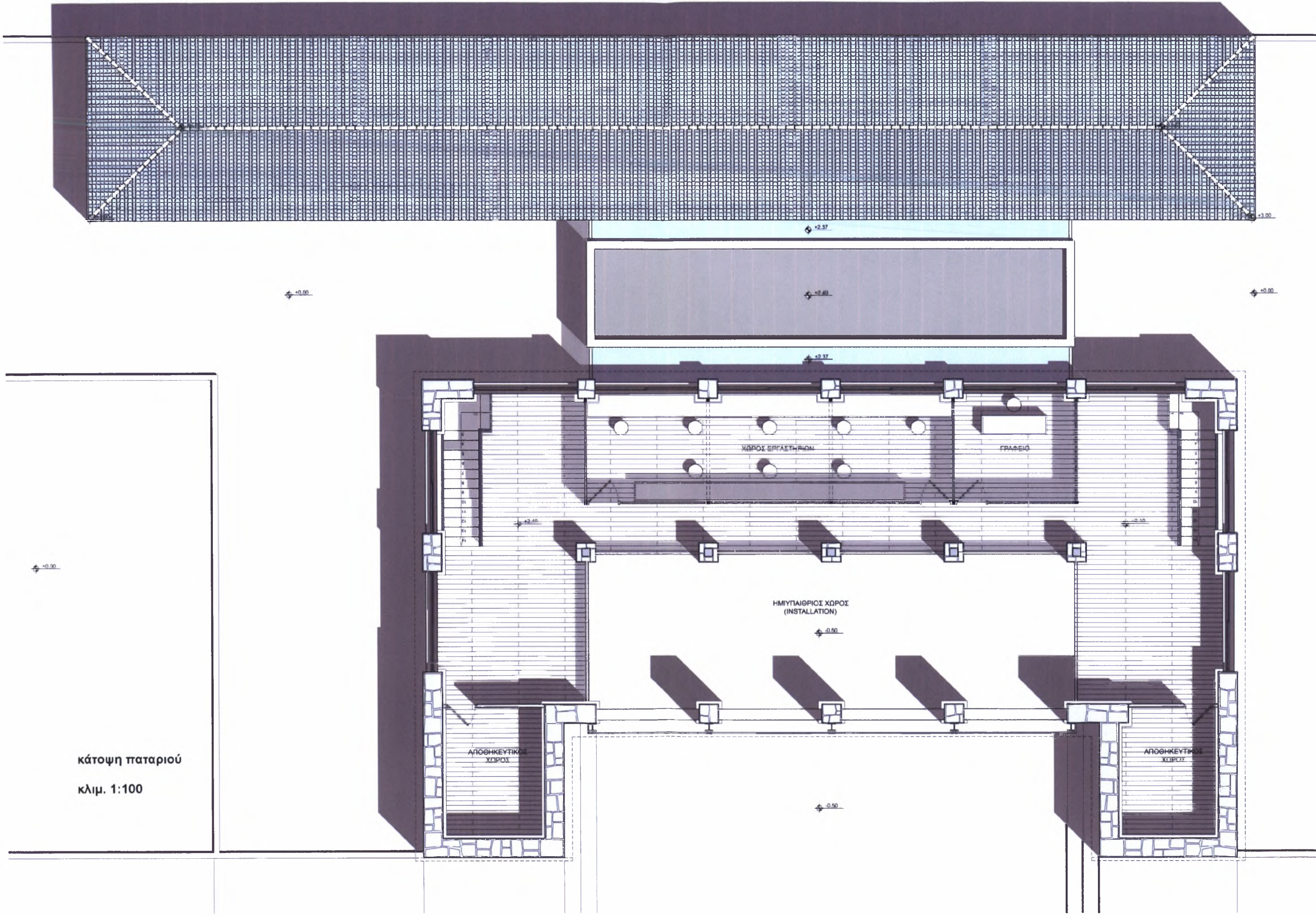

κάτοψη στεγών
κλιμ. 1:100

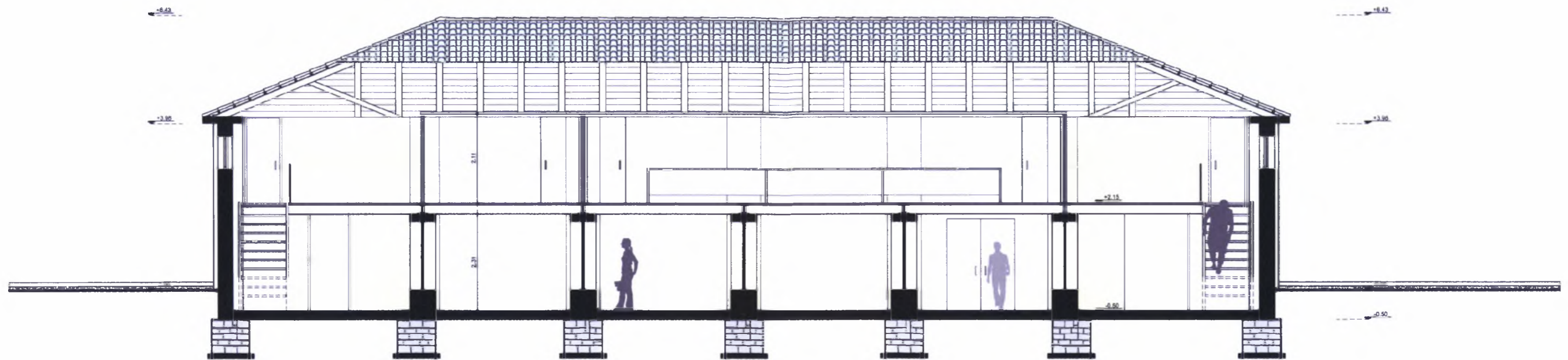

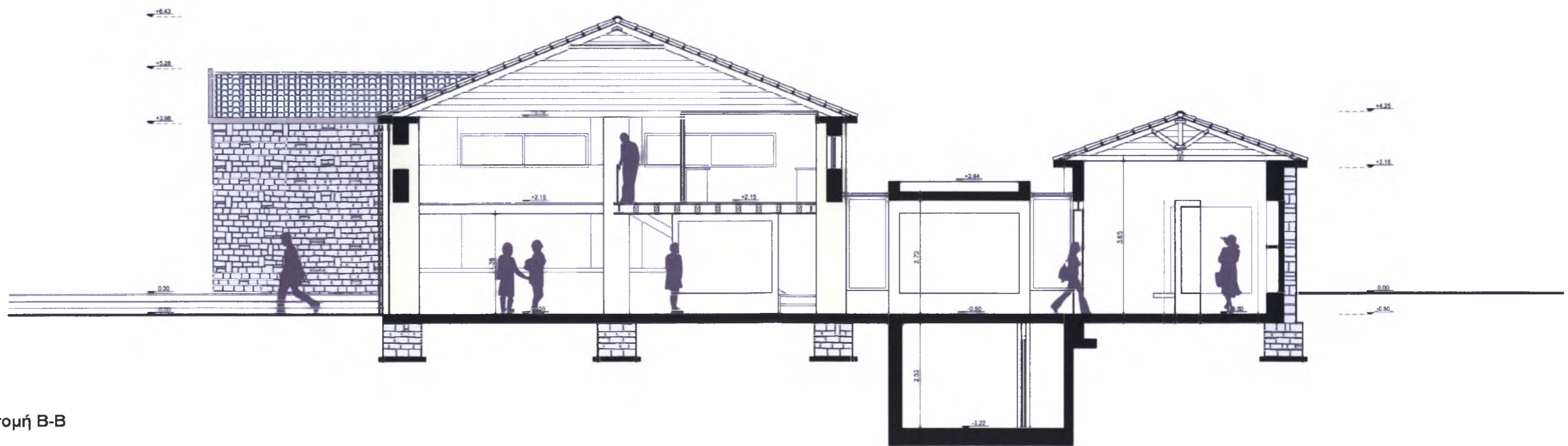

κάτοψη παταριού
κλιμ. 1:100

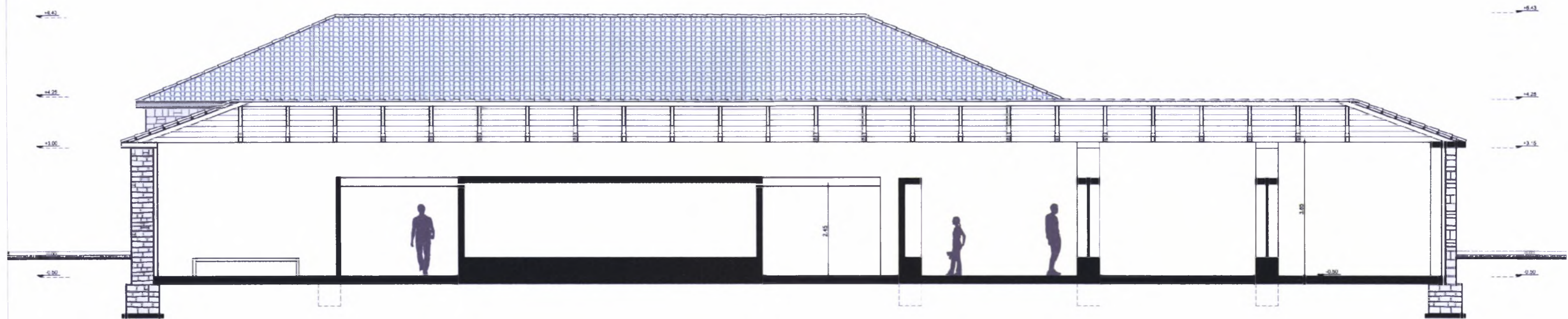

τομή A-A

τομή B-B

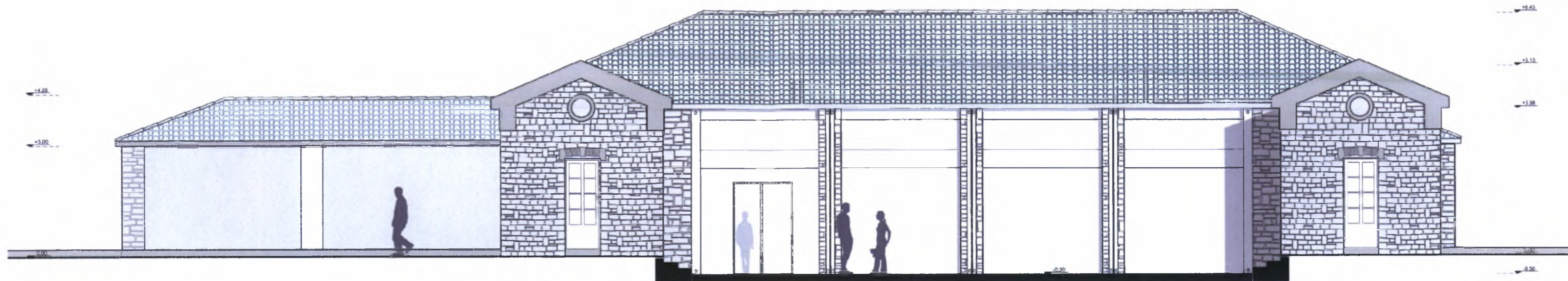
κλιμ. 1:100

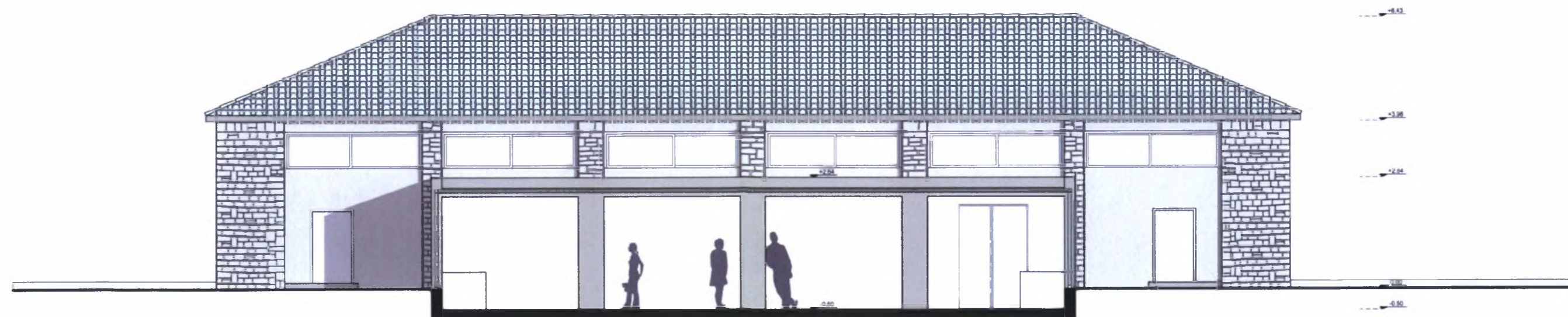
τομή Γ-Γ

κλίμ. 1:100

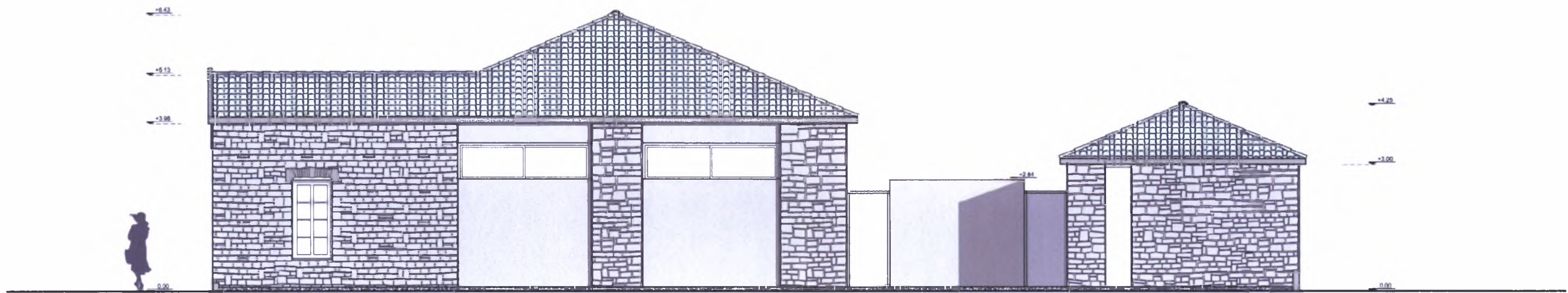
βόρεια όψη

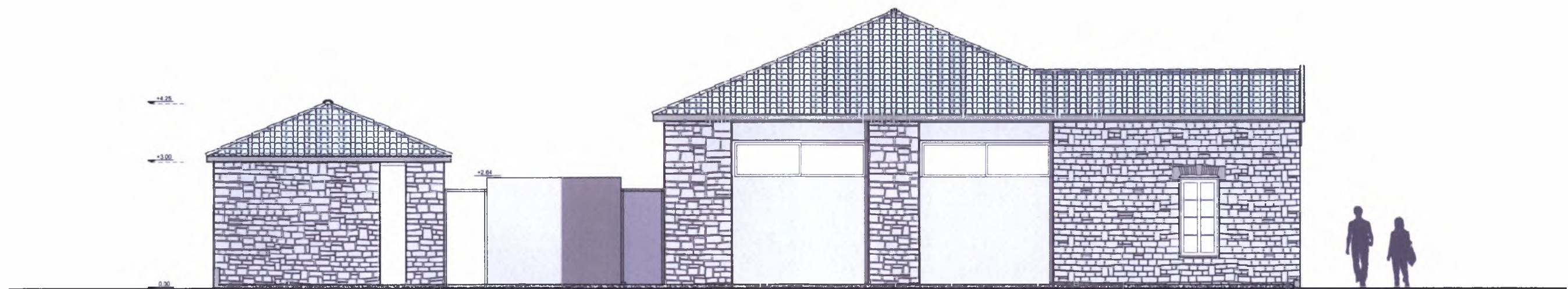
νότια οψοτομή

κλιμ. 1:100

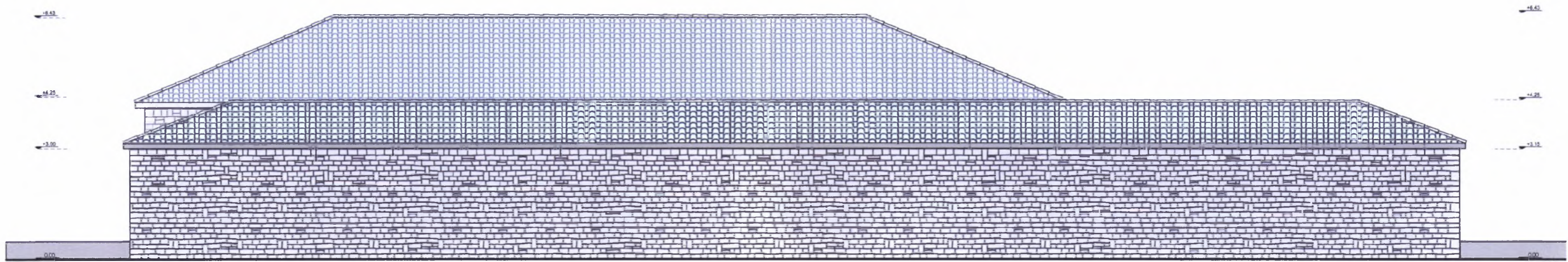
δυτική όψη

ανατολική όψη

κλιμ. 1:100

νότια όψη

κλιμ. 1:100

Κατασκευαστικά στοιχεία αποκατάστασης

- Απαραίτητη θεωρείται η ενίσχυση των λίθινων τοίχων και πεσσών που αντιμετωπίζεται με την προσθήκη 10 εκατοστών γκανάιτ εσωτερικά.
- Οι τοίχοι πληρώσεως θα κατασκευαστούν από άλφα μπλοκ.
- Στο δάπεδο του κτιρίου θα στρωθεί βιομηχανικό μπετόν.
- Η σκεπή θα γίνει ξύλινη με μεταλλικούς ελκυστήρες
- Τα κουφώματα θα είναι από αλουμίνιο γκρι

Πολυλειτουργικός χώρος – Καφέ Bar

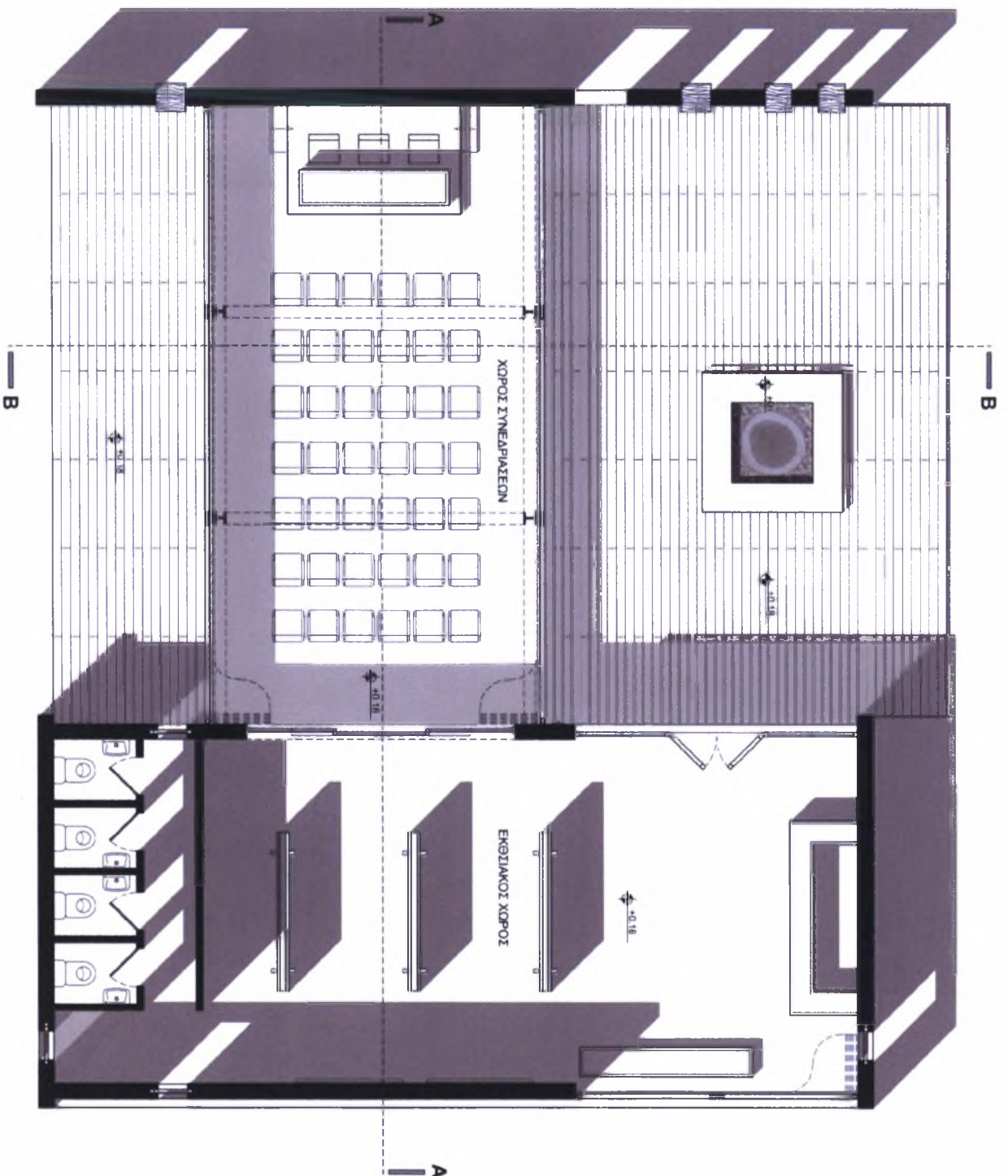
Η έλλειψη χώρου στο κεντρικό κτίριο απαίτησε το σχεδιασμό ενός βοηθητικού κτιρίου το οποίο θα μπορεί να δώσει κάποιες έξτρα δυνατότητες στο μουσείο όπως τη φιλοξενία κάποιων περιοδικών εκθέσεων ή κάποιων εκδηλώσεων και παρουσιάσεων για κάποιες από τις εκθέσεις του μουσείου. Με την τοποθέτηση αυτών των λειτουργιών σε ανεξάρτητο κτίριο δίνεται η δυνατότητα παράλληλης χρήσης του χώρου ανεξαρτήτως λειτουργίας του μουσείου.

Το καφέ μπαρ που βρίσκεται ακριβώς απέναντι από το πολυχρηστικό κτίριο είναι ένα ανεξάρτητο υποσύνολο μέσα στο συγκρότημα των παλαιών σφαγείων. Μπορεί να εξυπηρετεί τόσο τις ανάγκες του μουσείου όσο και του επισκέπτη – περιπατητή που διέρχεται μέσα από το χώρο και του δίνεται η δυνατότητα στάσης κάτω από το σκιερό πλάτανο όπου έχει αναπτυχθεί ο προαύλιος χώρος του.

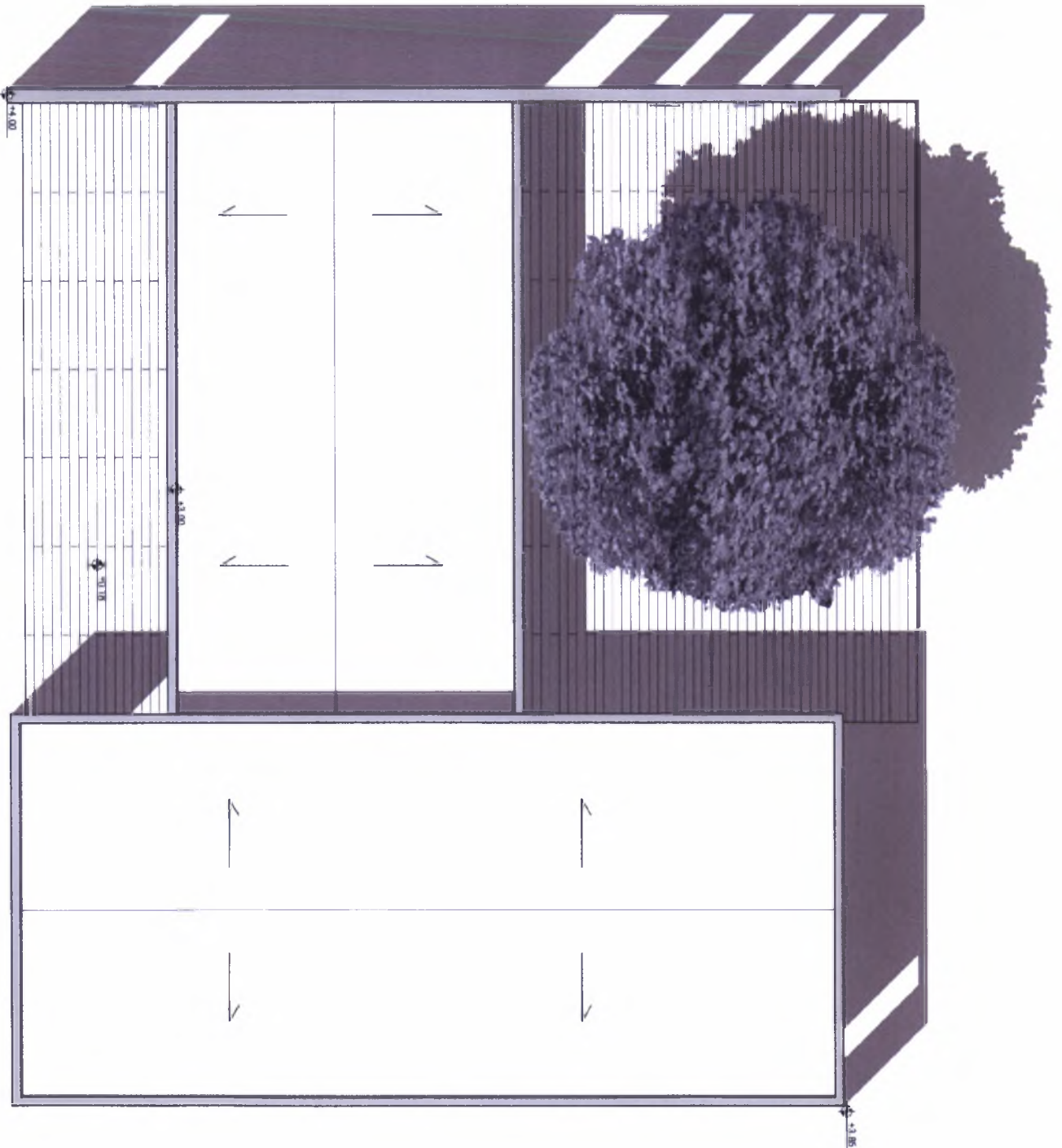
Η λογική σχεδιασμού και για τα δυο κτίρια είναι ίδια. Απλά σε μορφή παραλληλόγραμμα κτίρια από οπλισμένο σκυρόδεμα, μέταλλο και γυαλί, στέκονται απέναντι από το κεντρικό διατηρητέο κτίριο χωρίς να αποσπούν το ενδιαφέρον του επισκέπτη από αυτό αλλά αντίθετα συμπληρώνουν το χώρο όπως ακριβώς και οι λειτουργικές ανάγκες σχεδιασμού τους.

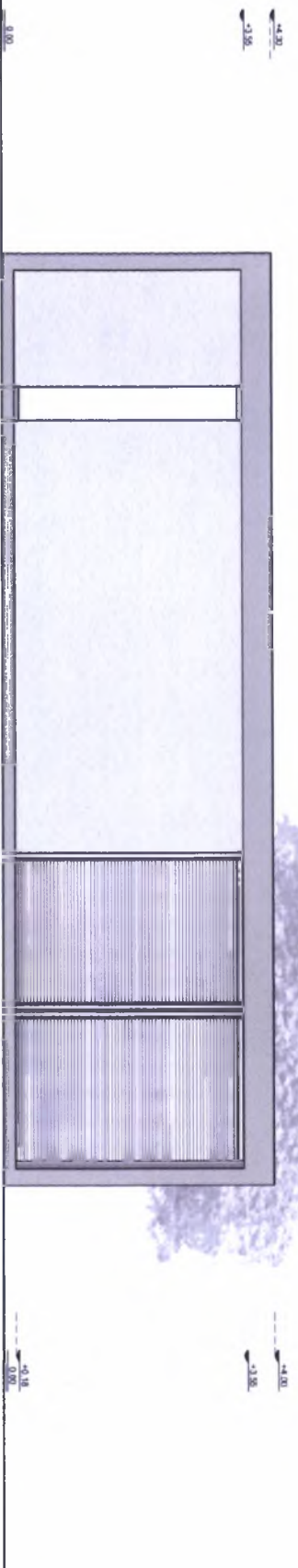

ΚΑΤΩΨΗ

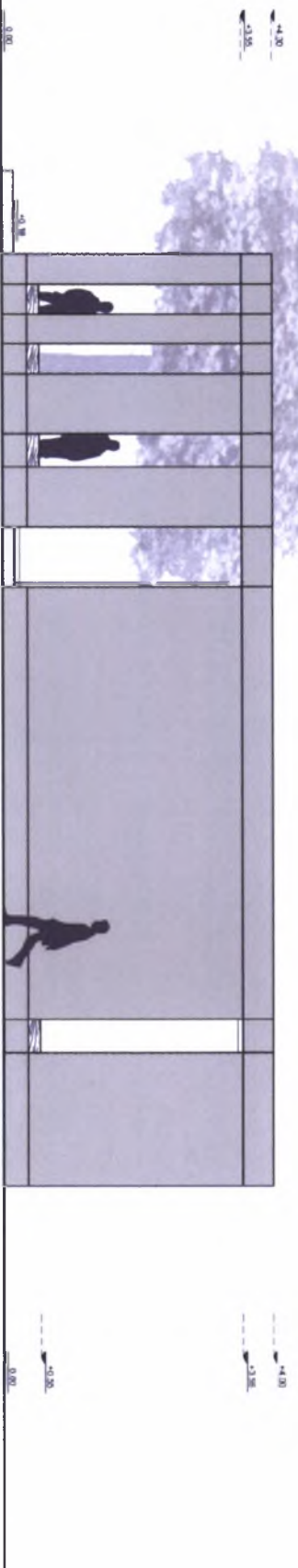

ΚΑΤΩΨΗ ΣΤΕΦΗΣ
ΚΑΙΜ. 1:100

ΔΥΤΙΚΗ ΟΥΡΗ

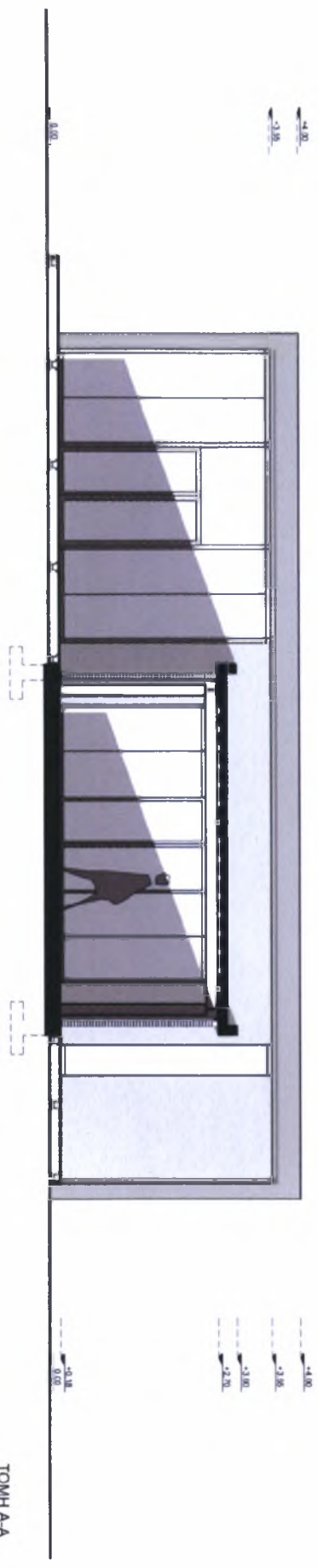
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΥΡΗ

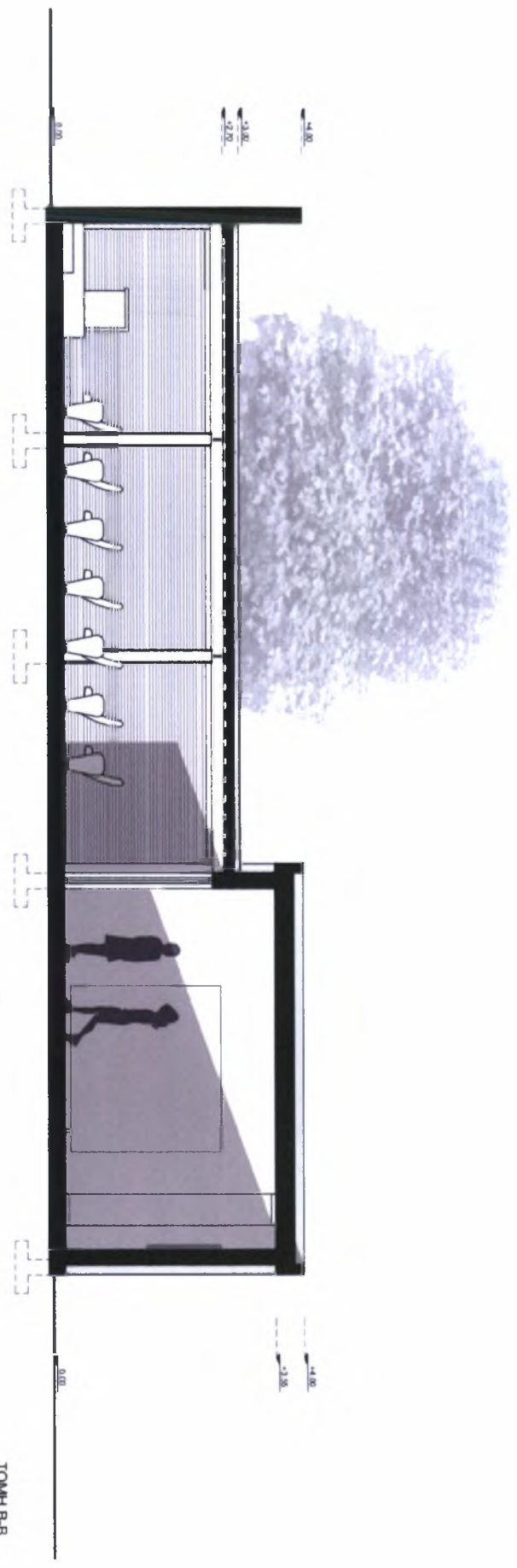
ΝΟΤΙΑ ΟΥΡΗ

ΒΟΡΕΙΑ ΟΥΡΗ
Κλίμ. 1:100

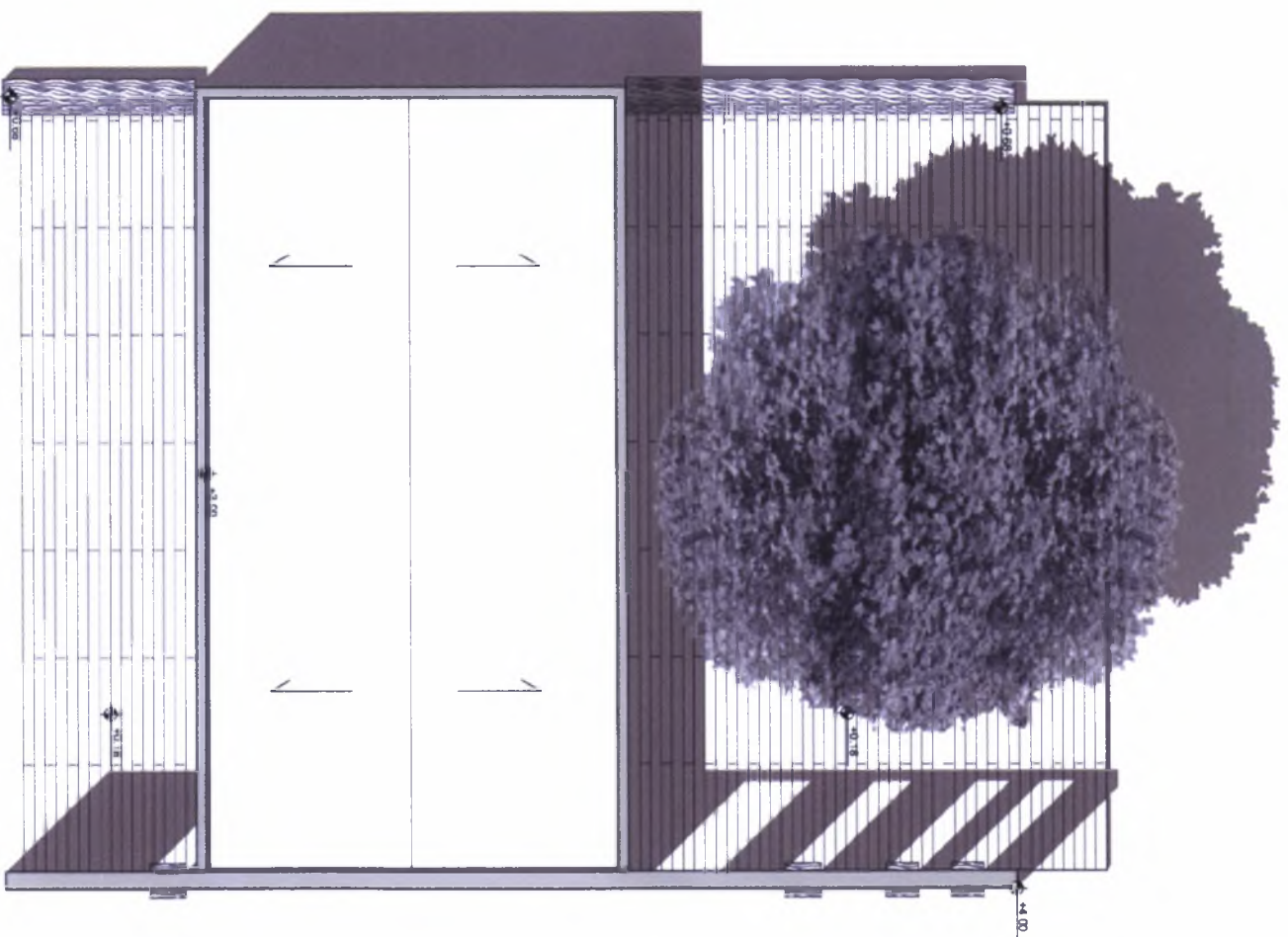

ТОМН А-А

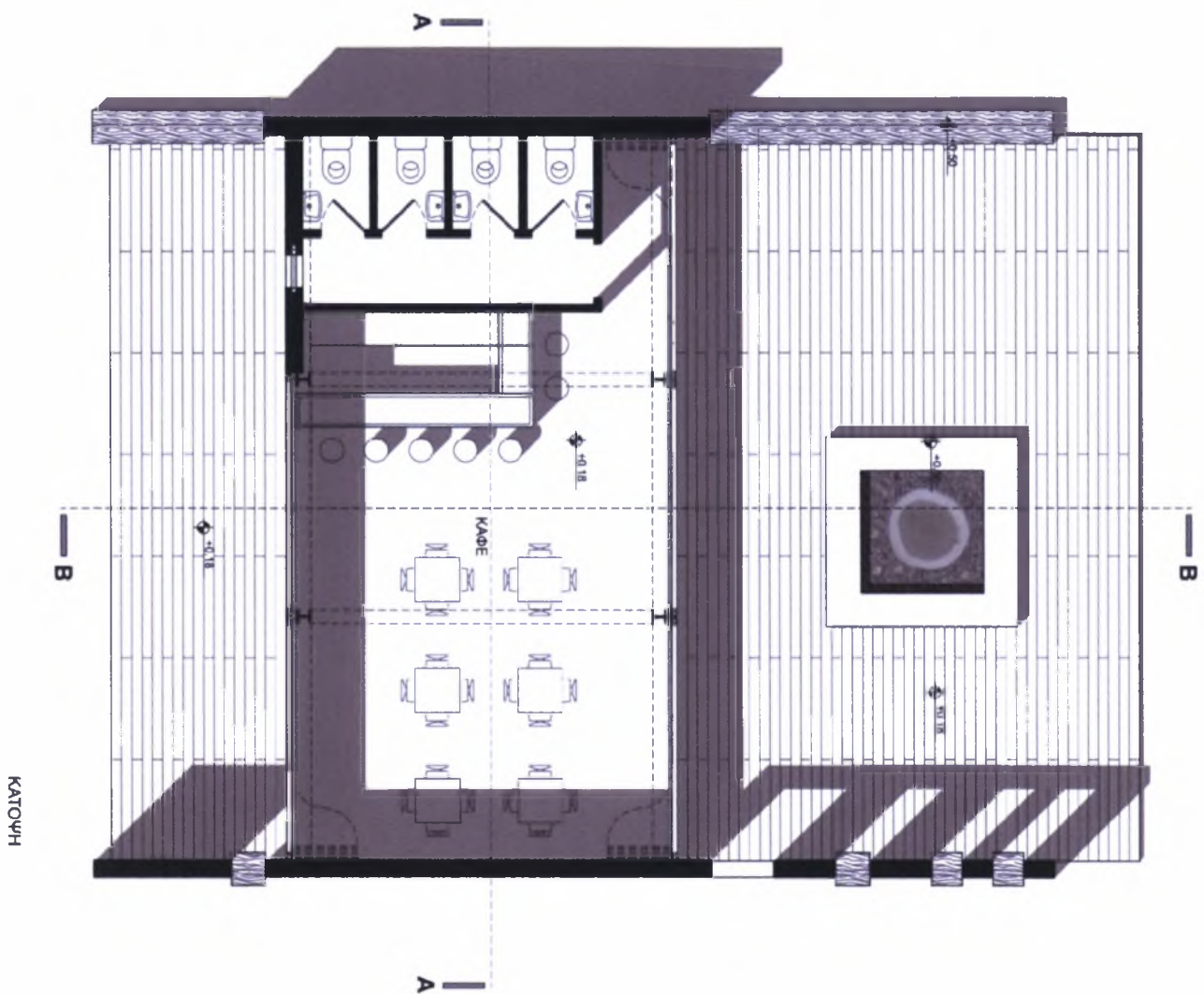
ТОМН В-В
КМпр. 1:100

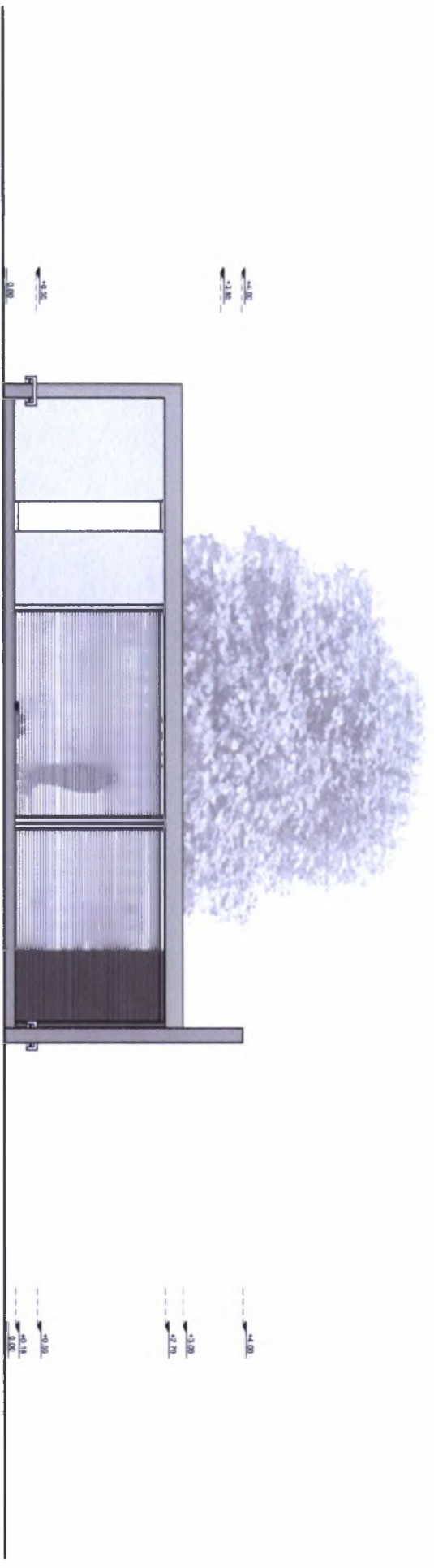

ΚΑΦΕ

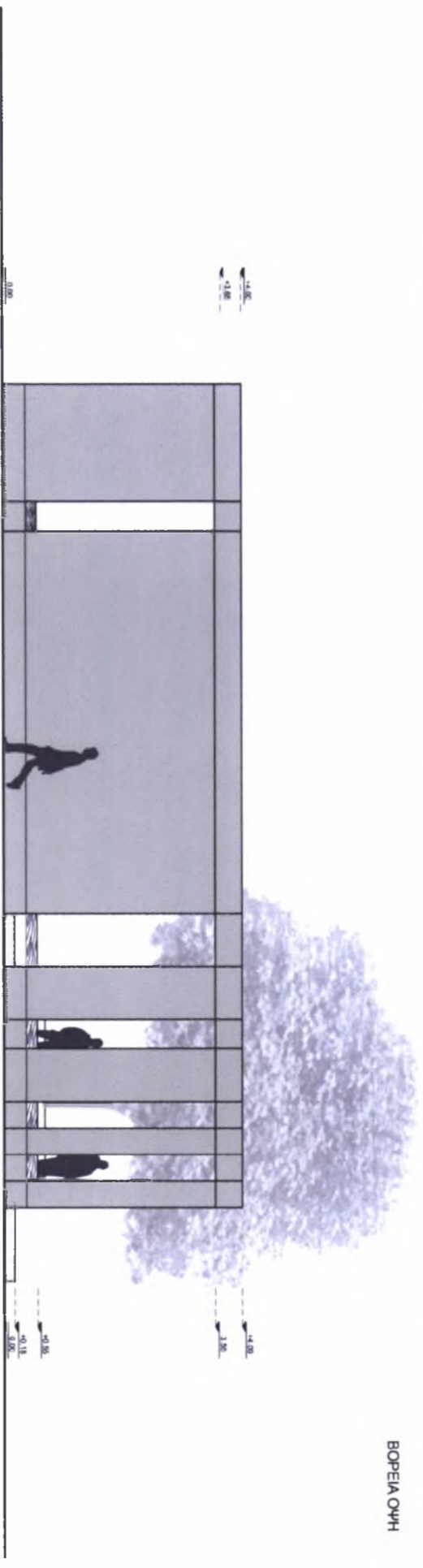
ΚΑΤΩΗ ΣΤΕΦΗΣ
κλίμ. 1:100

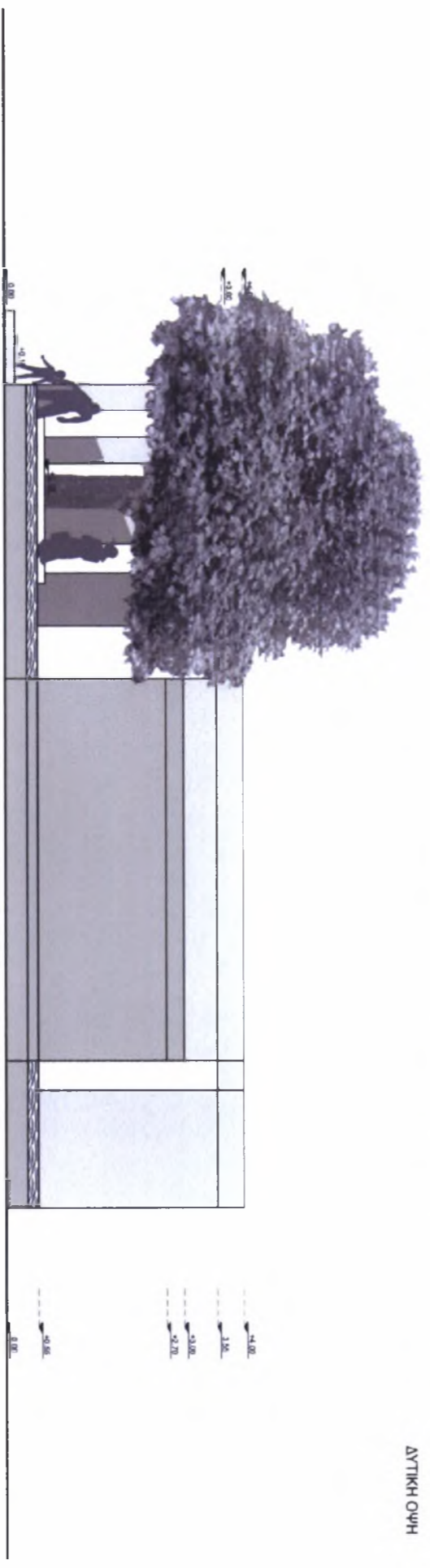
ΚΑΤΩΗ

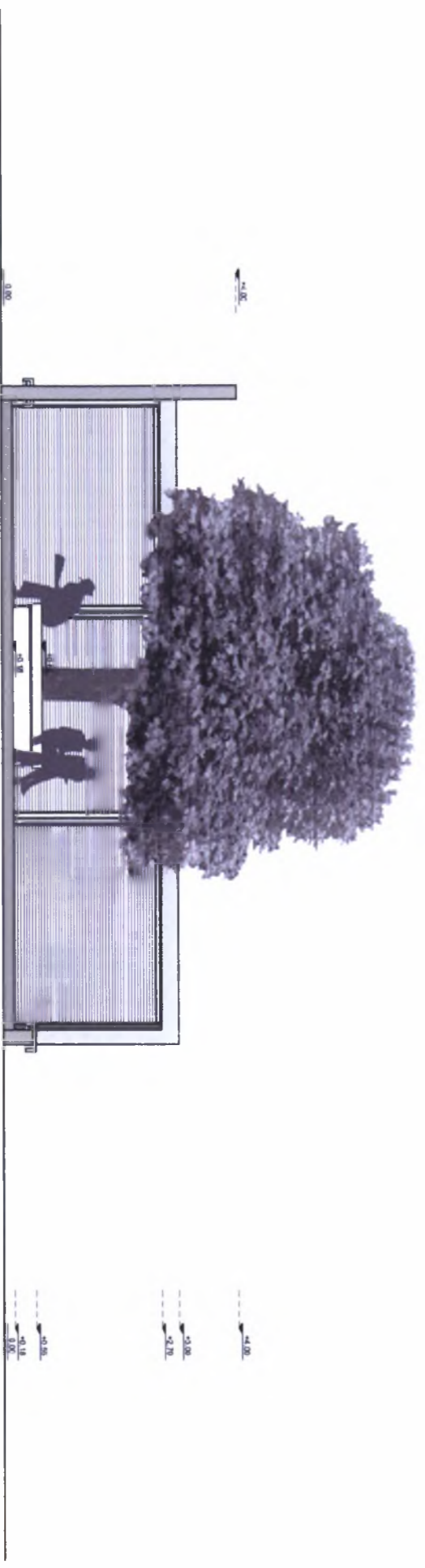
BOPEIA OYH

ΔΥΤΙΚΗ ΟΥΗ

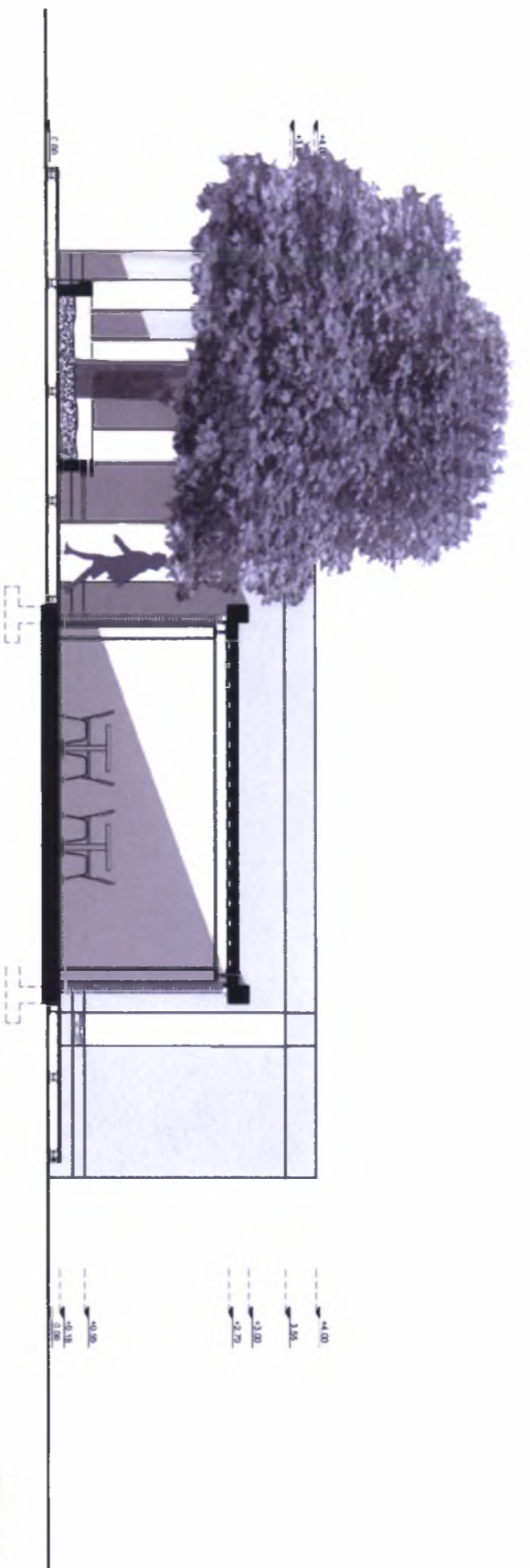
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΥΗ

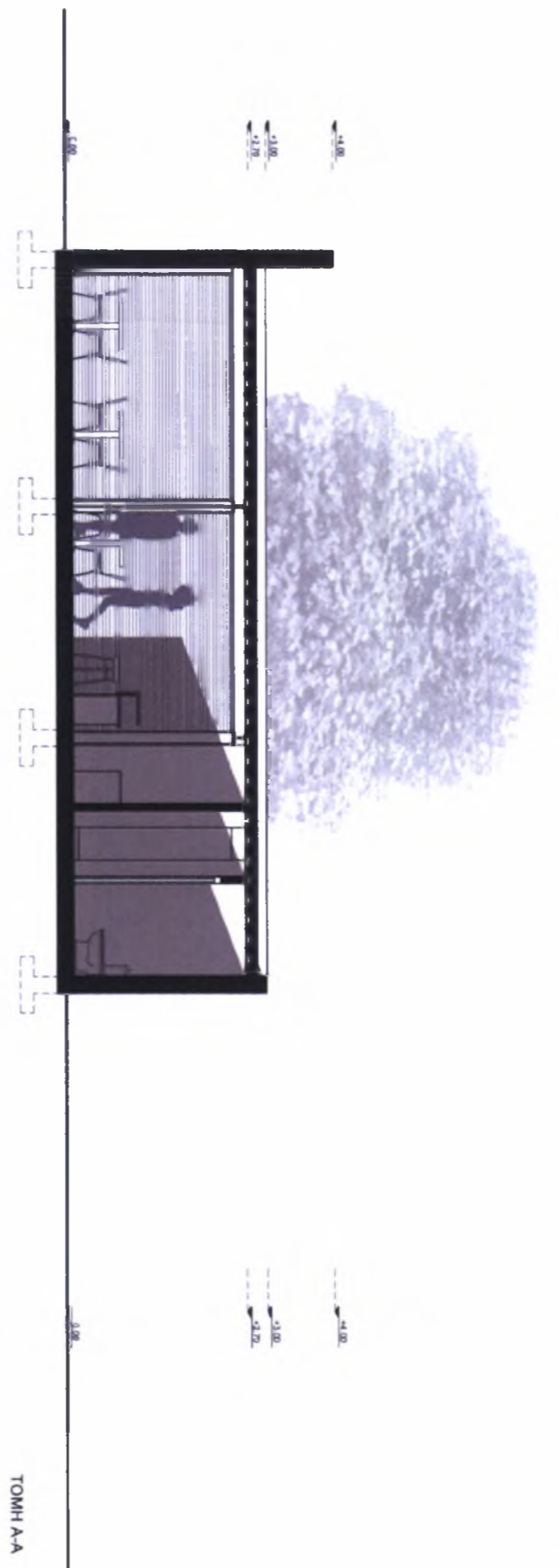
ΝΟΤΙΑ ΟΥΗ

ΚΑΙΜ. 1:100

TOMH B-B

TOMH A-A
 К/лп. 1:100

Επίλογος

Τα Ιωάννινα, πόλη με μεγάλη λαϊκή παράδοση, είχαν ανάγκη από ένα επιπλέον χώρο για την ανάδειξη αυτής της παράδοσης και ιδιαίτερα στην περιοχή που λειτουργούσαν τα παλιά σφαγεία, μια περιοχή που τα παλιά χρόνια ήταν λαϊκή – βιοτεχνική περιοχή στην παραλίμνια ζώνη, ενώ σήμερα έχει αλλάξει η μορφή της σε χώρο αναψυχής και διασκέδασης, τείνοντας να ενοποιηθεί με τα σημαντικότερα τοπία της πόλης.

Εκμεταλλούμενοι το χαρακτηρισμό του κεντρικού κτιρίου σε διατηρητέο, σχεδιάσαμε ένα χώρο που φυλάει τις μνήμες του παρελθόντος και παράλληλα είναι μια ιδανική στάση χαλάρωσης για τους επισκέπτες της περιοχής.

Πηγές

- Τεχνική υπηρεσία Δήμου Ιωαννιτών
- www.ioannina.gr
- www.ioanninablogs.gr
- Google earth

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

004000091739

